

Днес в броя

Отличия за вдъхновяващи
учителски подходи
в класната стая в рамките
на V образователен форум
„Добрите практики на фокус“

Стр. 3

Стр. 4

Клара Милошева, директор на
РЦППО – София-област, който
отбелязва 20-годишнина: „Подкрепата
е отношение и присъствие. И променя
съдби. Създаваме и адаптираме средата,
в която да учат и играят нашите деца,
за да се чувства всеки обгрижен, желан
и принадлежащ към общност“

Стр. 11

Проф. д-р Румяна Пейчева-
Форсайт, водещ учен на национално
изследване на дигитализацията в
образованието, проведено в рамките
на проекта SUMMIT: „Много училища
разполагат с добра инфраструктура,
но все още нямат ясна стратегия за
дигитално развитие“

Вестникът е прapoпpиeмник
на първото официално издание
на Министерството на просвещението –
„Училищен преглед“ – 1896 г.

Четете ни на www.azbuki.bg

НАЦИОНАЛЕН СЕДМИЧНИК ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Брой 17 (1762) 30 април – 7 май 2026 г. Година XXXV. Под името „Аз-буки“ вестникът излиза от 10 април 1991 г.

Цена 1,10 € / 2,15 лв.

Снимка: Правителствена информационна служба

„Изключително
се радваме, че
борбата с хазарт-
ните зависимости
е вече национална
кауза, както и
наша лична. Ще се
стремим с добрия
пример да пред-
ставим спорта
като здравословна
и морална алтер-
натива на зависи-
мостите“, заяви
сноуборд звездата
Тервел Замфиров
на среща в Минис-
терския съвет с
премиера Андрей
Гюров и здравния
министър Михаил
Околийски. Тервел
и неговата сестра
Малена стават
посланици на
кампанията на
правителството
срещу хазартната
зависимост

Правителството предлага 20 април за официален празник

20 април, на който всяка година
България отбелязва годишнината от
избухването на Априлското въста-
ние, да стане официален празник.
Това предвижда публикуваният за
обществено обсъждане до 26 май
проект на Решение на Министерския
съвет за одобряване на Законопроект
за допълнение на Кодекса на труда.

В проекта на доклад на министъра
на образованието и науката проф.
Сергей Игнатов до Министерския
съвет се посочва, че Априлското въс-
тание от 1876 г. е един от най-силните
и саможертвени епизоди в цялата
българска история.

„Априлското въстание е изцяло
българско дело, организирано и про-
ведено от вътрешната революцион-
на организация, без пряка външна
помощ. Затова и отбелязването на
20 април като официален празник би
подчертало вътрешната сила и волята
на българската нация сама да кове
съдбата си, и би се превърнало в акт
на признателност към хилядите знай-
ни и незнайни герои, дали живота си
за свободата на България“, пише още
в документа.

Като мотив за промяната се казва
още, че 20 април е част от историче-
ския календар на превръщането на
България от османска провинция в
суверенна европейска държава, наред
с 3 март (Освобождението), 6 септем-
ври (Съединението) и 22 септември
(Независимостта) и обстоятелството,
че само той не е обявен за официален
празник, е пропуск, който следва да
бъде поправен. А официализирането
му е въпрос на историческа справед-
ливост и би ни напомняло, че българ-
ската свобода не е дадена даром, а е
извоювана от предците ни с кръв и
непоколебима решителност.

Сред очакваните резултати от обя-
вяването на 20 април за официален
празник се посочва укрепването на
националната идентичност, съхра-
няване и предаване на историческата
памет за героичните събития от 1876
г. и за саможертвата на въстаниците.

По този начин ще бъде завършен
и историческият календар, като се
допълни историческата последо-
вателност на събитията, довели до
създаването на съвременна Бълга-
рия. **Аз-буки**

България приема Среща на върха на ОИСР

Разговорите на високо равнище в страната ни
през 2028 г. са посветени на развитие на уменията

България ще бъде домакин на след-
ващата Среща на върха за умения на
Организацията за икономическо сътруд-
ничество и развитие (ОИСР) през 2028 г.
Това обяви заместник-министърът на
образованието и науката акад. Николай
Витанов по време на тазгодишното из-
дание на форума в Истанбул, съобщава
Пресцентърът на МОН.

Срещата на високо равнище, която се
проведе на 27 и 28 април, събра над 300
участници от 39 държави от цял свят
под мотото „Отключване на таланта
през поколенията“. В рамките на форума
бяха обсъдени ключови политики, свър-
зани с бъдещето на труда, развитието на
уменията и влиянието на дигиталната и
зелената трансформация, включително
ролята на изкуствения интелект върху
пазара на труда.

Акад. Витанов участва в дискусията
на високо ниво за развитието на полити-
ките за умения след предходната среща

на ОИСР. Той представи напредъка на
България по редица политики, свързани с
подобряване на благосъстоянието и ква-
лификацията на учителите, повишаване
на образователните резултати, работа с
уязвими групи, както и промяна в учеб-
ните програми. Акцент беше поставен
върху компетентностния подход, разви-
тието на STEM средата в българските
училища, както и върху дигитализацията
и интеграцията на изкуствения интелект
в образованието.

По време на дискусиите беше подчер-
тано, че страната ни провежда последо-
вателни реформи във всички образова-
телни етапи – от ранното детско развитие
до ученето през целия живот, с фокус
върху по-добрата връзка с нуждите на
пазара на труда.

Вторият ден на срещата беше посветен
на адаптирането на образователните
системи към новите реалности. България
представи политики за обновяване на

учебните програми с акцент върху кри-
тичното мислене, дигиталните умения
и практическата приложимост на знани-
ята, както и разширяването на дуалното
обучение в партньорство с бизнеса.

Сред акцентите беше и ролята на учи-
телите, като бе отчетено повишаването
на интереса към професията в България
в сравнение със средните нива за ОИСР.

В рамките на панелите за включване
на уязвими групи България представи
мерки за намаляване на образователните
неравенства, включително чрез стипен-
дии, образователни медиатори, подкрепа
за ученици в риск и развитие на дуалното
обучение.

В срещата участваха и министърът
на труда и социалната политика Хасан
Адемов и заместник-министър Наталия
Ефремова. Участниците във форума бяха
приветствани и от президента на Турция
Реджеп Тайип Ердоган. **Аз-буки**

9 770861 399001

Десетокласници от Шумен учат с „Аз-буки“ да разпознават фалшиви новини

Урок по медийна грамотност с ученици от СУ „Панайот Волов“ в Шумен проведе Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“. Занятието с X^a клас, специалност „Софтуерни и хардуерни науки“, беше водено от зам.-директора на Издателството Венцислав Генков и се осъществи с активното съдействие на класния ръководител Деляна Борисова – заместник-директор по учебната дейност.

Основен фокус на урока бяха теми, свързани с критичното мислене, разпознаването на фалшиви новини и механизмите на създаване и разпространение на съдържание в съвременната медийна среда. Учениците се включиха активно в дискусията, като анализираха конкретни примери от онлайн пространството и обсъдиха как да проверяват източници, да различават факт от

мнение и да изграждат информирано отношение.

В рамките на часа бяха представени и практически насоки за работа с медийно съдържание, включително как се създава новина, как се подбират заглавие и как се изгражда доверие към медия.

Внимание беше отделено на ролята на младите хора като създатели на съдържание и отговорността, която носят при споделянето на информация в социалните мрежи. Учениците поставиха въпроси, свързани с влиянието на алгоритмите, достоверността на източниците и границите между личното мнение и журналистическите стандарти.

Проведеният урок е част от усилията на Национално издателство „Аз-буки“ да подпомага развитието на практически умения у учениците, свързани с ориентацията в съвременната информационна среда. **ДЗБ/УМ**

Снимка „Аз-буки“

МОН публикува за обсъждане промени в Наредбата за оценяването

Във връзка с решение на Върховния административен съд от 22 април 2026 г., с което се отменят разпоредби от Наредба № 11 за оценяването на резултатите от обучението на учениците, Министерството на образованието и науката публикува за обществено обсъждане проект за допълнение на Наредбата.

Съдебното решение установява незаконосъобразност поради нарушения на административно-производствените правила, съгласно изискванията на Закона за нормативните актове. Решението не поставя под съмнение принципите и утвърдените практики при оценяването на държавните зрелостни изпити, които гарантират обективност и надеждност на резултатите, посочват от МОН.

Оттам отбелязват, че съгласно действащото законодателство действието на съдебното решение е занапред и не засяга проведени до момента изпити и издадени резултати. В този смисъл не съществува риск за валидността на оценките от държавните зрелостни изпити.

С оглед предстоящата изпитна сесия през май-юни – първият ДЗИ по БЕЛ е на 20 май, а втората задължителна матура върху предмет по избор е на 22 май, Министерството публикува за обществено обсъждане проект за допълнение на Наредба № 11.

Обществените консултации се провеждат в 14-дневен срок, който е съобразен с необходимостта промените да влязат в сила преди провеждането на държавните зрелостни изпити, така че да се осигури яснота за всички участници в процеса.

Проектът има за цел да възстанови нормативната яснота. Промените предвиждат създаването на две нови разпоредби в текста на Наредба 11. Според едната, „оценките от успешно положените държавни зрелостни изпити са окончателни и не подлежат на промяна“. А според втората „зрелостникът може да се запознае с индивидуалния си резултат от държавния зрелостен изпит в училището, в което е приключил обучението си в XII клас, и/или през електронната система, а с оценената си индивидуална изпитна работа – в училището, в което е приключил обучението си в XII клас, в срок от три работни дни след обявяване на резултатите срещу документ за самоличност и в присъствието на представители на училищната зрелостна комисия“.

От МОН подчертават, че предложените промени стъпват върху утвърдения модел на оценяване, при който всяка изпитна работа се проверява независимо от двама оценители при условия на анонимност, което гарантира обективност и справедливост. Регламентира се и единен тридневен срок след обявяване на резултатите, в който зрелостниците във всички училища ще могат да се запознаят с оценените си изпитни работи, като по този начин се осигуряват еднакъв подход и допълнителна прозрачност в цялата система.

Министерството подчертава, че разглежданият казус е свързан с нормативни решения и изменения в предходни периоди. МОН предприема своевременни действия за отстраняване на установените пропуски и за гарантиране стабилността на системата.

МОН уверява учениците и техните родители, че държавните зрелостни изпити ще се проведат при ясни правила и при спазване на всички принципи за обективност и прозрачност. **ДЗБ/УМ**

Поглед към звездите

Българският учен с принос към мисиите „Артемис“ инж. д-р Петко Динев се среща със студенти в Софийския университет

Снимка БТА

Стела МАРИНОВА

Преди дни астронавтите от американската мисия „Артемис II“ прелетяха успешно покрай Луната с кораба „Орион“ и се завърнаха на Земята. За българския принос към мисиите на НАСА разказа инж. д-р Петко Динев, който изнесе лекция пред студенти в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ на тема „Очите на Артемида: българският принос към мисии до Луната“.

Пред гостите той сподели повече за професионалния си опит и как от Математическата гимназия в Казанлък през Софийския университет стига до САЩ. Там през 2001 г. основава компанията Impregh, която от 2020 г. е и космически партньор на НАСА. Българската компания произвежда камерите на ракетата, която извежда капсулата с астронавтите в орбита по време на мисията „Артемис II“.

Инж. Петко Динев подчерта, че мисията „Артемис“ е с 50-годишен хоризонт, и очерта какво се очаква да се случи през следващите години. През 2027 г. по време на „Артемис III“ ще бъде направен полет около Земята и тестове на нови системи за скачване, животоподдържащи системи и спускаем апарат (HLS – Human Landing System).

Година по-късно – през 2028 г., е планирана „Артемис IV“ и кацане на Луната в областта на нейния южен полюс. Тогава ще бъде направено проучване на терена и наличните ресурси. Мисията е важна за установяване на постоянно човешко присъствие на Луната.

През 2028/2029 г. е планирано да се реализира „Артемис V“ с кацане на Луната от втори екипаж и подготовка за изграждане на обитаема станция.

С „Артемис VI“ ще станем свидетели на постоянни полети до естествен спътник на Земята и доизграждане на лунната станция. През 2033 г. се очаква завършване на станция и създаване на база за научни изследвания. След това ще трябва да се построи и площадка, от която да бъдат изстрелвани ракети за полети до Марс, обясни инж. Динев.

Той заяви още, че в резултат на партньорството си с НАСА неговата компания е разработила нова камера, конструирана специално за далечните полети и да издържа на много високи вибрации, екстремни температури, вакуум и радиация. Очаква се нейният дебют да бъде на мисията „Артемис IV“.

По думите му за успехите на мисиите „Артемис“ ще има нужда от експерти в различни области.

„Ще има нужда от учени в хуманитарните области, психолози, доктори, юристи. Това са области, в които вие може да се включите. Като студенти, представлявате всички тези науки. Не знаем как ще се чувстват хората, които ще отидат на Луната, те ще имат нужда от психолози. Ще трябва да се създаде и космическо право“, посочи ученият пред младите хора в залата.

Инж. Динев подчерта, че когато се захванат с ново начинание, те не трябва да очакват цветя и рози, а ще трябва да положат доста усилия. „Ако продължавате да вярвате в себе си и сте упорити, ще постигнете целите си“, подчерта той.

Събитието бе организирано от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Студентския дипломатически клуб и Министерството на външните работи. То бе открито от ректора на Софийския университет проф. Георги Вълчев.

„Забравихме, че светът е много по-голям от това, което ни заобикаля, и благодарение на науката и на технологиите човечеството отново се възря в широката Космос и в тайните, които все още науката не е разгадала“, каза проф. Георги Вълчев. Ректорът на Софийския университет изрази надеждата си срещата да послужи за вдъхновение на младите хора.

В своето приветствие временно изпълняващият длъжността посланик на САЩ в България Н.Пр. Х. Мартин Макдауъл посочи, че професионалното развитие на д-р Петко Динев от гимназията в Казанлък до работата му с НАСА е един от най-добрите примери за успешното сътрудничество между България и САЩ.

Зам.-министърът на външните работи Велизар Шаламанов акцентира върху значението на академичния обмен, иновациите и активното участие на младите хора за развитието на устойчиви двустранни връзки между двете държави.

Отличия за учителски примери в час

Над 500 преподаватели събра петото издание на образователния форум „Добрите практики на фокус“

Снимка Олег Попов

В рамките на форума педагозите обменят идеи в няколко тематични работилници

Дуляна КОЧЕВА

За пети пореден път фондация „Заедно в час“ и образователният портал rperodavame.bg отличиха най-добрите практики в класната стая. Събитието събра над 500 преподаватели от цялата страна. Участниците имаха възможност да чуят вдъхновяващи лектори, да вземат участие в практически работилници и да разгледат образователно експо.

За трета поредна година Национално издателство „Аз-буки“ е медиен партньор на форума.

Директорът на Националния STEM център проф. д-р Найден Шиваров представи детайлен анализ за развитието на STEM образованието у нас и очерта позицията ни спрямо европейските тенденции и стандарти.

Сред другите вдъхновяващи лектори по време на събитието бе и водещият на подкаста „Добрите практики на фокус“ д-р Надежда Ангелова. Тя обобщи опита на досегашните 50 епизода: „Трябва повече да говорим на децата, а не за децата“.

„Когато дете греша, не е важно да кажете само, че това е грешно. Нужно е да кажете – грешно е, но как стигна до този извод, и да разберете защо мисли така“, каза по време на събитието Мартин Атанасов – ученикът, създаде платформата „Черна писта“, която показва участъци от пътна мрежа с концентрация на произшествия.

Съоснователят на проекта „Технократи“ и изпълнителен директор на „Телерик академия“ Ивайло Бонев направи сравнение какво е STEM и какво не е STEM. „STEM средата не прави автоматично обучението STEM“, категоричен е той.

Програмата на работилниците също предложи разнообразни и практически теми – „Технологии и ИИ“, „Практическа наука (STEM)“ и „Меки умения и грамотност“.

Професионално жури от образователни експерти и журналисти, отличи трите най-добри практики.

Първи на сцената се качи учителят по математика Иван Луджов от столичното 3. СУ „Марин Дринов“ за „Комикси и математика, два пресичащи се свята“, която трансформира абстрактните теореми в динамични графични новели.

Отличие взе и учителят по математика Георги Стоев от СУ „Любен Каравелов“ в Пловдив, който заслужи приза с проекта „Африка в архитектурата“. Той превръща класната стая в архитектурно бюро, а петокласниците изучават геометрия чрез мащабиране и проектиране на емблематични африкански сгради.

Журито отличи и инж. Дияна Караиванова – учител по човекът и природата и по химия и опазване на околната среда в СУ „Панайот Волов“ в Шумен за „Не“ на микропластмасата – скрития враг в природата“.

По традиция всяка година и публиката избира своите трима фаворити чрез гласуване в сайта на rperodavame.bg. Вота на публиката спечелиха проектите на учителя по физика и астрономия в столичното 119. СУ „Академик Михаил Арнаудов“ д-р инж. Николай Николов, на началния учител от СУ „Христо Смирненски“ в Брезово Павлина Тотова и на екип от преподаватели от ОУ „Св.

Константин-Кирил Философ“ в Перник.

Практиката на инж. Николов превръща края на учебната година в „Проектна седмица“, в която десетокласниците демонстрират физични явления чрез авторски макети и експерименти. Учениците заснемат видеоуроци за училищния канал в социалните мрежи, докато родителите участват активно като технически помощници.

За поредна година началната учителка Павлина Тотова печели сърцата на публиката, като тази година наградата ѝ се присъжда за „Зелена лаборатория: Малки изследователи с големи открития“. Практиката ѝ трансформира традиционната класна стая в център за научно изследване и нагледно доказва, че науката започва от грижата за едно семенце.

С търсенето на символика в българската шевица преподавателският екип от пернишкото ОУ „Св. Константин-Кирил Философ“ успява да вземе третата награда на публиката. Елена Пантерова-Попова, Габриела Стоянова, Инес Тодорова, Гергана Евстратиева и Емануела Симеонова създават практиката им „Шевици – традиции и обичаи“, която интегрира учебния материал от технологии и предприемачество, компютърно моделиране и ИТ, изобразително изкуство, математика, природни науки и БЕЛ, като използва STEM подход.

За първи път бяха връчени и две специални награди на SiteGround за използване на изкуствен интелект в образованието. Първата е за учителя по изобразително и приложно изкуство и професионална подготовка Елена Шабан от ПГ по кожени изделия и текстил „Д-р Иван Богоров“ в Пловдив. Тя интегрира ИИ в обучението по професионална подготовка на гимназисти от XI клас. Нейните ученици трансформират свои авторски ръчни скици на облекло във фотореалистични 3D визуализации с помощта на генеративен изкуствен интелект.

Второто отличие е за учителя по БЕЛ в ЕГ „Иван Вазов“ в Пловдив Елена Вързилова. Проектът ѝ е мащабно интердисциплинарно изследване, което прави паралел между изолацията на Робинзон Крузо и съвременната „дигитална самота“ на младите хора, провокирано от трагични съвременни случаи на социална изолация. Учениците обединяват литература, философия, биология и технологии, за да създадат „социален компас“ – дигитално приложение, кодирано с помощта на изкуствен интелект. То измерва критичното екранно време и активира „Крузо аларма“ за физическа активност и психологическо разтоварване.

Специалната награда на „Виза“ за екологично образование отиде при екип от ПГ по земеделие „Стефан Ценов“ в Кнежа. Учителите Снежана Драшанска, Таня Хиновска-Накова, Петранка Петровска-Коларова и Петя Коларова получиха отличието си за практиката „Хоби-селекционери и Зелена мисия: От семето до нулевия отпадък“. Проектът им представлява цялостен модел на кръгова икономика, който обучава учениците на „регенеративно земеделие“ чрез две фази: спасяване на местното биоразнообразие и борба с разхищението на храна.

Очаквайте в следващи броеве на „Аз-буки“ интервюта с отличените учители

Кампания на Института за български език – БАН и в. „Аз-буки“

Високо ли е технологично това предприятие?

Ивелина СТОЯНОВА *

Прилагателното име *висок* в българския език има много различни значения, но най-общо изразява това, че даден обект или абстрактна същност надминава средното равнище по количество, брой, сила, степен или друг признак.

Има редица често срещани словосъчетания с прилагателното *висок*: *високи доходи*, *висок добив*, *висока ефективност*, *висока интелигентност*, *висока скорост* и др. Срещат се и случаи, в които значението на прилагателното е по-специфично, например *високи технологии* 'най-новите и усъвършенствани технологии'.

Как образуваме прилагателни имена от тези словосъчетания и как ги изписваме? Онлайн могат да се срещнат различни начини на изписване:

Отпуснато е финансиране за високо технологични помощни средства в образованието.

Този вид терапия е високо ефективен метод за лечение на кожни проблеми.

Ние предоставяме възможност за инвестиции в подобряване високо доходни проекти.

Това е целево решение, проектирано за високо-скоростни приложения за обработка на големи обеми данни.

Разделното и полуслящото изписване на производните прилагателни в горните примери е неправилно. В платформата „Български езикови ресурси онлайн“ може да се направи справка за правилното изписване на думите *високодоходен*, *високодобивен*, *високоефективен*, *високоинтелигентен*, *високоскоростен*, *високотехнологичен*. Правилото гласи, че слято се пишат сложни прилагателни имена, в които подчинената основа преходжа главната, образувани от словосъчетания от прилагателно и съществително име (Официален правописен речник на българския език 2012).

В някои случаи *високо* може да се използва и като отделна дума (наречие) със самостоятелна функция в изречението: *Хижата е разположена високо*; *Знамената са разветви високо*. Тогава можем да зададем въпроси, които се отнасят към наречието: *Високо ли е разположена хижата? Високо ли са разветви знамената?* Към частите от сложните прилагателни обаче подобен въпрос не можем да зададем: **Високо ли е технологично това предприятие?*

*Д-р Ивелина Стоянова е главен асистент в Института за български език „Проф. Любомир. Андрейчин“ към Българската академия на науките.

Погкрена за талантите на община Смолян

Ангел ДОБРИКОВ

Покана за договор за безвъзмездна финансова помощ от 331 380,37 евро. получи община Смолян по проектно предложение по Програма „Образование“ 2021 – 2027. Проектът е насочен към деца от предучилищна възраст до XII клас и развиването и представянето на техните дарби и интереси.

Акцент е поставен върху създаването на възможности за изява в STEM науки, изкуства, култура, спорт и чужди езици. Специален фокус са деца и ученици, чийто майчин език не е българският, като целта е подпомагане на пълноценно включване в образователния процес и социалната среда.

Предвижда се дейностите да се осъществяват в детски градини „Дъга“ – с. Смилян, „Веселушко“ и „Буратино“ в Смолян, както и в СУ „Св. св. Кирил и Методий“, ОУ „Проф. д-р Асен Златаров“, ОУ „Стою Шишков“ и ОУ „Иван Вазов“ в града, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Смилян, ОУ „Никола Й. Вапцаров“ – с. Широка лъка.

Предвижда се създаване на кръжоци по дизайн и моделиране, на клубове с научно-техническа насоченост, включително и клуб „Млад астронавт“, театрални групи, спортни дейности, уроци по английски език, школи за народни и брейк танци, както и на занимания в областта на изобразителното изкуство, музиката и литературата, занаятите и екологията.

„Аз-буки“ представи „Стопанска история на българите в Османската империя“ в Шумен и Варна

Снимка „Аз-буки“

Изданието излиза под научната редакция на чл.-кор. проф. д.и.н. Иван Русев

Диляна КОЧЕВА

Националното издателство за образование и наука „Аз-буки“ продължава мисията си да популяризира значими научни трудове, с представянето на двутомната монография „Стопанска история на българите в Османската империя (XV в. – началото на XX век)“ в различни градове в страната.

Изданието е под научната редакция на чл.-кор. проф. д.и.н. Иван Русев.

След срещите с читатели в София и Бургас, премиерите на изданието събраха академичната общност и любители на историята в Шумен и Варна. А интересът към монографията продължава да расте и преди предстоящите срещи през май във Велико Търново и Търговище.

Началото на поредицата от събития в Североизточна България бе поставено в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Ректорът проф. д.н. Наталия Витанова-Маринова подчерта значимостта на труда и неговия принос към научното познание, като отбеляза участието на учени, свързани с Университета. По думите ѝ изданието е ценно не само за специалистите, но и достъпно и интересно за по-широка аудитория.

Директорът на Издателство „Аз-буки“ Емил Спахийски изрази удовлетворение, че премиерата съвпадна със Световния ден на книгата и авторското право.

Деканът на Факултета по хуманитарни науки в Шуменския университет доц. д-р Тодор Тодоров определи труда като дългоочакван и значим. След това съставителят и научен редактор на изданието чл.-кор. проф. д.и.н. Иван Русев разказа за дългогодишния процес на създаване на монографията и за формирането на общност от изследователи, обединени от интереса към стопанската история на българите.

Двутомният труд обединява 27 автори, които в 26 тематични глави разглеждат ключови аспекти от икономическото развитие на българските земи през османския период – от монетната циркулация и законовата рамка до аграрното развитие и градската икономика. Според участниците в проекта изследването поставя стабилна основа за бъдещи научни разработки.

На представянето в Шумен присъстваха и четирима от авторите на изданието – доц. д-р Мийрям Салим-Ахмед, д-р Невян Митев, проф. Красимира Мутаfoва и д-р Алджан Джафер.

Ден по-късно представянето продължи в Регионалната библиотека „Пенчо Славейков“ във Варна, където събитието бе част от инициативата „Маратон на четящите хора“. Главният библиотекар Кристиана Димчева определи изданието като изключително постижение и връчи на чл.-кор. Иван Русев специален колаж в знак на признание.

На премиерата във Варна Емил Спахийски сподели любопитни моменти от процеса по издаване на двата тома, като подчерта, че мащабът на проекта е надминал първоначалните очаквания. От своя страна, чл.-кор. Иван Русев благодари на всички автори за задълбочената им работа, отбелязвайки, че всяка глава от изданието може да се разглежда като самостоятелно изследване.

Срещите в Шумен и Варна показаха, че интересът към темите за икономическата история на българите е жив и актуален. Изданието успява да съчетае научните изследвания с достъпност, което го прави ценно както за специалистите, така и за широката публика.

Турнето на книгата продължава и през май във Велико Търново и Търговище, където се очаква същият засилен интерес и активен диалог между автори и читатели.

Представянето в старопрестолния град ще бъде на 14 май от 16 часа във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ – Ректорат, зала „Европа“.

На следващия ден – 15 май, ще бъде премиерата в Търговище. Изданието ще бъде представено пред широката общественост в Образцовото народно читалище „Напредък 1864“ от 17,30 часа.

Вдъхновяващият напредък на приобщаването

Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – София-област, отбелязва 20 години

Снимка РЦПППО – София-област

Директорът на РЦПППО – София-област, Клара Милошева получи почетен плакет от Регионалното управление на образованието

Патрисия ИВАНОВА

Подкрепата не е просто дейност. Тя е отношение. Тя е присъствие. И променя съдби“, казва Клара Милошева, директор на Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование за Софийска област по време на областната образователна конференция, чрез която заедно с РУО – София-област, се отбелязват 20 години от създаването на Центъра.

Конференцията „Вдъхновяващият напредък на приобщаването“ акцентира върху ролята, която имат експертите, педагогическите специалисти, родителите и самите деца в един сложен процес, в който не може да има пренебрегната страна. Затова, като директор, Милошева подчертава в обръщението си към гостите на форума, значението на тази съвместна работа и на отношението от и на институциите към процеса на интеграцията.

„С всички вас през годините вървим рамо до рамо по пътя на приобщаването, вдъхновявайки деца, ученици, колеги и родители в цялата област. В динамична и разнообразна образователна среда се вижда как приобщаващото образование не е само концепция, а реална всекидневна дейност. Създаваме и адаптираме средата, в която да учат и играят нашите специални деца, за да се чувства всеки приет, обгрижен, желан и принадлежащ към своята общност от връстници, съученици и приятели“, казва Клара Милошева.

Според статистиката в 22-те общини на Софийска област се обучават 24 хиляди ученици и 8908 деца в предучилищна възраст, разпределени в 96 училища, 72 детски градини и два центъра за подкрепа за личностно развитие. През последните години, по думите на директора на РЦПППО – София-област, се наблюдава устойчива тенденция на нарастване на допълнителната подкрепа за личностно развитие – от около 700 деца и ученици преди 10 години, в момента те са над 1100, които посещават 84 училища и 69 детски градини.

„На всички деца и ученици е изготвена карта за функционална оценка на индивидуалните потребности и е издадена заповед от директора на РЦПППО – София-област, в която са определени броят на часовете за допълнителна подкрепа и специалистите, които ще я предоставят. В края на миналата учебна година прецизирахме оценката на всяко дете, като определихме нива на интензивност на допълнителната подкрепа, необходими за индивидуалните потребности за личностно развитие на всеки ученик със специални образователни потребности“, уточнява Клара Милошева.

Определяйки ролята на РЦПППО – София-област, като ключова в процеса, директорът на Центъра подчертава, че институцията вече 20 години изгражда и развива системата за подкрепа. За учебната 2025/2026 г. 31 ресурсни учители, 13 психолози и 11 логопеди, двама рехабилитатори на слуха и говора и по един ерготерапевт и социален работник се грижат за 424 деца и ученици.

След извършената оценка педагогическите специалисти от Центъра работят пряко с децата и учениците и всекидневно са на терен, като пътуват и достигат до всяко дете независимо от мястото, където то живее и учи. „Точно тази връзка между оценяването и реалната подкрепа прави системата работеща и ефективна“, казва Клара Милошева.

Присъстващите на конференцията „Вдъхновяващият напредък на приобщаването“, сред които и Велин Иванов, първият директор на Ресурсния център – София-област, имат удоволствието да наблюдават презентации и уроци, изнесени от логопеди, психолози и учители от образователни институции в Етрополе, Челопеч, Самоков, Сливница, Горна Малина. Те са свързани с преодоляване на агресията, с ролята на изкуствения интелект в приобщаването, представяне на добри практики като използването на театрални техники и етюди по системата на Станиславски за деца от аутистичния спектър и логоритмика за ученици с аутизъм.

Старши експертът по приобщаващо образование Йордан Томов, който е и председател на регионалния екип за подкрепа за личностно развитие към РЦПППО – София-област, говори по темата „Предоставяне на обща подкрепа в училищата и детските градини в Софийска област“. А инж. Вергиния Йорданова, старши експерт по професионално образование и обучение в РУО – София-област, фокусира вниманието върху новите акценти в процеса на насочване на ученици със специални образователни потребности след VII клас.

За Клара Милошева, директор на 20-годишния Център, най-голямото удовлетворение е фактът, че системата на приобщаващото образование продължава да се развива, надгражда и да достига до все повече деца и семейства. Тя получи от РУО – София-област, почетен плакет за принос и заслуги към образованието.

Сред гостите на форума бяха и Велислав Йотов – зам.-областен управител на Софийска област, Бояна Алексов – главен експерт „Приобщаващо образование“ в МОН, доц. д-р Калоян Дамянов – директор на РЦПППО – София-град, Йорданка Георгиева – директор на РЦПППО – Перник, доц. д-р Александър Кръстев от Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, представители на детски градини и училища от Софийска област.

STEM център отваря врати в ОУ „Васил Левски“ – Белене

Ралица ГОСПОДИНОВА

ОУ „Васил Левски“ в Белене официално откри своя STEM център, а лентата прерязаха началникът на РУО – Плевен, Албена Тотева, зам.-кметът на Община Белене инж. Петър Ангелов и директорът на училището Румяна Богданова.

„Нашите два кабинета са оборудвани с високотехнологични интерактивни екрани, лаптопи, 3D принтер, 3D скенер, очила за виртуална реалност, роботърка, както и електронни микроскопи, прибори, съдове и комплекти за лабораторни опити. Това позволява на учениците да работят по реални проекти и казуси, да провеждат практически експерименти, да бъдат изследователи и откриватели“, заяви Румяна Богданова.

В обръщението си Албена Тотева каза: „STEM кабинетите дават възможност на учениците да се докоснат до техниката и технологиите по интересен и достъпен начин. Нека това пространство да се използва максимално. Поклон пред всички

учители, които създават бъдещето с помощта на иновации, технологии, мисъл, ум, любов и посока напред“.

Тя поздрави екипа на ОУ „Васил Левски“ за това, че е променил всяко кътче в подкрепа на учещата се общност.

„ОУ „Васил Левски“ е едно от първите училища, които показаха на много конференции и събития как се създава учеща общност, в която всеки да помага на всеки“, заяви още Албена Тотева.

Гостите на откриването имаха възможност да наблюдават демонстрации, лабораторни експерименти и работа с апаратура, представени от учениците от V, VI и VII клас.

Реализирането на STEM центъра е по проект, финансиран по Националния план за възстановяване и устойчивост. Дейностите са част от Националната програма за създаване на високотехнологична среда, насочена към природни науки, математика и информатика.

Снимка Авторът

Отбор „Механо“ печели голямата битка на роботите

Бургаските ученици триумфират на фестивала FIRST® LEGO® League 2026

Дона МИТЕВА

Най-големият фестивал на роботиката у нас – международният FIRST® LEGO® League Challenge, събра над 800 участници и над 2000 гости в Конгресния център в Бургас. Градът за трети пореден път се превърна в сцена на иновации, технологии и младежки талант.

Вдъхновен от археологическите открития, иновациите и екипната работа, отбор „Механо“ от ПГ по механоелектротехника и електроника в Бургас стана големият победител в сезон „Откритие“, посветен на археологията. Отборите представят иновативни роботи, проектирани да подпомагат изследването и опазването на културно-историческото наследство.

Форумът се организира от Центъра за творческо обучение, фондация „Бъдещи изобретатели“ и Община Бургас.

При откриването зам.-министърът на образованието и науката д-р Наталия Михалевска акцентира върху ключовата роля на STEM центровете за развитието на учениците. Тя отправи специални благодарности към българските отбори от Молдова за тяхното участие и отбеляза, че Фестивалът е живо доказателство за необходимостта от иновативни образователни пространства.

Заместник-кметът на Община Бургас по образование Михаил Ненов пък подчерта, че Фестивалът се утвърждава като значимо събитие, което всяка година надгражда постигнатото. По думите му интересът към него расте, а разширяването на международното участие е естествен резултат от усилията на Общината и партньорите за развитие на технологичното образование в Бургас.

Д-р Александър Ангелов, управител на Центъра за творческо обучение, отбеляза, че за 15 години екипът е вдъхновил десетки училища да се включат в програмата FIRST LEGO League, която се провежда вече в 110 държави.

„Много сме развълнувани, изморени, но щастливи. Журито оценяваше по много компоненти и изискванията са високи, затова и сме толкова щастливи за победата“, сподели инж. Бояна Георгиева, ръководител на седемте талантливи младежи от отбора победител „Механо“. Той спечели журито с иновативен уред за „лечение“ на морски артефакти, разработен по поръчка и под ръководството на археолози.

Гимназистите автоматизират процеса по

Снимка Община Бургас

обезсоляване на предмети, извадени от морето, като заменят ръчните проверки с прецизни сензори. Системата АСО-А (Автоматизирана система за обезсоляване на артефакти) осигурява постепенно адаптиране на извадените от морското дъно артефакти чрез контролирано добавяне на чиста вода, за да се предотврати рискът от разрушаване. За целта се използват микроконтролер, свързан със сензор за соленост, ултразвуков сензор за ниво на течността и сензор за температура. Системата предоставя подробни данни в реално време, като улеснява работата на реставраторите.

„Работата по проекта и подготовката за състезанието продължиха няколко месеца, като активният процес започна още през септември. Учениците започнаха с изграждането на робот за играта на полето и дейности за сплотяване на екипа, което положи основите за успешното им представяне. Те работиха усърдно, като отделяха време почти всеки ден, за да подготвят прецизно всеки компонент“, коментира инж. Бояна Георгиева. В ръководения от нея отбор участват Джефер Ходжов и Борис Царев от Х^Б („Мехатро-

ника“), Данаил Хитров, Дилиан Йорданов и Кристиан Петков от VIII^З („Компютърни мрежи“), Иван Пашов от IX^Д („Автомобилна мехатроника“).

Отбор „Механо“ ще представи България на световното състезание в Гърция с проект за автоматизирано консервиране на морски артефакти. Участието се финансира от Община Бургас. „Нямаме никакво време да се отпусваме, защото състезанието в Гърция е на 8 – 11 май“, коментира инж. Бояна Георгиева. На второ място се класира отбор Zentix (Robopartans, Варна), като участниците в него получават стипендия от Центъра за творческо обучение за участие на финала в Гърция. Третото място зае отбор Power Vortex от ОУ „Панайот Волов“ в Шумен.

„Имах честта отново да бъда рефер на това вдъхновяващо събитие. Да бъда част от Фестивала, продължава да носи усещане за смисъл, енергия и истинско вдъхновение. Събития като FIRST LEGO League Challenge са истински пример за силата на иновациите, креативността и екипната работа. И тази година участниците уверено превърнаха

Наградите по категории:

- „Основни ценности“ (екипна работа и приобщаване) – отбор QWERTY 2 от ОУ „Васил Левски“ в Разград;
- „Иновативен проект“ (най-креативно решение на археологически проблем) – отбор Breaking Bots от ПГ „Найден Геров“ в Лом;
- „Робот дизайн“ (най-добра конструкция и програмиране) – отбор V Spike Force от компютърна школа „Вале“ в Хасково;
- „Робот игра“ (най-висок резултат на игралното поле) – отбор LEGO HUB от ОУ „Неофит Рилски“ в Габрово;
- Награда „Пробив“ (за значителен напредък) – отбор Galaxy от „Галакси академи“ във Враца;
- Награда „Изгряваща звезда“ (за най-добър нов отбор) – отбор Robocodes от робоклуб „Кодико“ в Казанлък;
- Награда „Най-мотивиран отбор“ – отбор Legomasters от ППМГ „Акад. Никола Обрешков“ в Бургас.

предизвикателствата във възможности за новаторство“, написа в социалната мрежа Петя Желева, преподавател от Професионалната техническа гимназия в Бургас, която е и посланик на ЦЕРН.

В мащабното двудневно събитие участваха над 60 отбора от 20 населени места в България. В приятелски игри към тях се присъединиха и престижни международни отбори от Казахстан, Хърватия, Румъния, Молдова и Киргизстан. Всички премериха сили по световните правила на Програмата, която стимулира ученици на възраст от 10 до 16 години да решават реални проблеми чрез технологии и наука.

Посетителите се потопиха и в богата програма с мащабни леги експозиции, VR преживявания за подводни съкровища и прожекции на документални филми с дискусии с водещи учени и журналисти. За доброто настроение и новите знания се погрижиха от група „Цвет“ благодарение на проекта за социално-отговорна музика и специалните интерактивни зони за дигитална и финансова грамотност.

На 20 април в 88. СУ „Димитър Попниколов“ в София се провежда тържествено събитие, което обединява две инициативи – официалното откриване на новия училищен STEM център и отбелязването на 150 години от Априлското въстание.

Новият технологичен център е представен пред гости, учители, родители, ученици и партньори чрез презентации и демонстрации в двете обособени зони: „Математика и информатика“ – пространство, оборудвано за работа с дигитални ресурси, интерактивни уроци, програмиране и математически модели, „Дизайн и 3D прототипиране“ – зона, в която учениците могат да работят с 3D принтери, да творят и да развиват инженерно мислене.

Учениците демонстрират уменията си чрез задачи и експерименти, подготвени специално за събитието. Гостите имат възможност да наблюдават работата им в реална среда и да се запознаят с новите технологични възможности, които училището предлага.

Втората част е посветена на една от най-светлите дати в българската история – 150 години от избухването на Априлското въстание. Учители и ученици подготвят интердисциплинарния „Урок по родолюбие“, който обединява български език и литература, история и цивилизации, музика и хореография.

Събитието показва, че 88. СУ успешно съчетава иновативното обучение с патриотичното възпитание, и напомня, че духовните ценности и историческата памет са не по-малко важни от технологичния напредък.

Зина СОКОЛОВА

Столичното 88. СУ „Димитър Попниколов“ е сред най-предпочитаните училища в район „Овча купел“, благодарение на многообразието на прилаганите учебни планове по класове, модерната база и устойчивите традиции в обучението. Характерно за него е ранното въвеждане на чужди езици, математика, хореография и изобразително изкуство, които се изучават още от I клас в разширената и факултативната подготовка.

„Предлагаме изучаване на четири чужди езика – английски, немски, испански и руски, въпреки че не сме езиково училище. Характерни за нас са паралелките, които сформираме от I клас с разширено изучаване на хореография и изобразително изкуство. В централното фоайе и коридорите правим периодични изложби с рисунки на учениците от различните класове“, казва директорката Надка Воденичарова.

Почти всички ученици изучават като първи чужд език английски и само една паралелка от I клас започва с немски като първи чужд език и продължава така до основното образование.

Училището разполага и с плувен басейн, а това позволява във факултативните часове и в тези по спортни дейности учениците да се занимават с плуване. Формират се сборни групи във випуските и се изготвя график за ползване на басейна. Така в сградата на училището има активна дейност – учебен процес, занимания по интереси и извънкласни дейности от сутрин до вечер, подчертава директорката.

Екипът се състои от 97 педагогически специалисти. Има и училищен психолог, педагогически съветник, двама ресурсни учители и логопед, ангажирани с приобщаващото образование и с учениците със специални образователни потребности.

През 2024 г. училището отбелязва своята 30-годишнина – сформирано е с акт на Министерския съвет през 1994 г., като споделя една сграда с Националното средно училище „София“. Днешната му сграда е завършена през 1998 г.

„Тази част, която наричаме спортно-учебен комплекс, влиза в експлоатация

Снимки 88. СУ „Димитър Попниколов“

В Деня на розовата фланелка в часа по рисуване темата е борбата с насилието

В новия технологичен център има две обособени зони – „Математика и информатика“ и „Дизайн и 3D прототипиране“

Тук думата училище означава обич

Столичното 88. СУ „Димитър Попниколов“ разполага с плувен басейн и амфитеатрален форум

Надка Воденичарова, директор

през 2015 г. Оттогава ползваме и басейна. Грубата конструкция беше изградена, но довършителните работи приключиха благодарение на усилията на предходния директор и на тогавашното управление на Общината, защото на училището са

необходими допълнителни класни стаи“, уточнява директорката.

В корпуса има няколко учебни стаи, физкултурен салон и малки зали, едната от които е пригодена за танцова зала. Спортният салон е голям и в него едновременно могат да играят по две паралелки. Има и тенис зала, която се ползва при струпване на повече паралелки в един и същи час по физическо възпитание.

В 88. СУ в момента се обучават около 1115 ученици в 49 паралелки и материалната база не позволява обучение на една смяна.

„Най-голямото предизвикателство пред екипа на училището е преминаването на едносменен режим. При сегашния брой паралелки и наличните класни стаи това няма как да се случи. Решението е или нов корпус, или поетапно намаляване на паралелките“, категорична е директорката.

В гимназиален етап паралелките са по две във випуск, с профил „Чужди езици“ с интензивно изучаване на английски език и паралелки със специалност „Туристическа анимация“, отново с английски. В начален и прогимназиален етап

се обучават по пет или шест паралелки във випуск.

През тази учебна година са сформирани 15 групи за занимания по интереси в различни направления. Предоставена е възможност за участие на всички ученици от I до XII клас.

Голямо предимство, с което училището разполага, е така нареченият форум с амфитеатрално подредени столове (200 седящи места), където се правят големи тържества и събития, провеждат се и открити уроци. „Има много талантливи деца и има какво да покажем“, подчертава директорката.

Патронният празник на училището се отбелязва с поредица от събития в продължение на седмица, като завършва с голям училищен концерт на 7 декември – рождената дата на Димитър Попниколов. Първи в програмата е плувният празник, в който се състезават около 100 ученици, разпределени по възрастови групи. А учениците в публиката са ентусиазирани и подготвени да подкрепят и аплодират своите любими състезатели.

Директорката насочва вниманието ни и към видеообръщение от патрона на училището – Димитър Попниколов, създадено с помощта на изкуствен интелект. „Радвам се, че тук думата училище значи обич“, казва Димитър Попниколов в обръщението към своите наследници – настоящите учители и ученици.

По повод патронния празник се организират и съвместни изяви между класовете. Например III клас гостува на първокласниците. Има и представяне на изложби от проекти, училищни конкурси, провеждат се и интердисциплинарни уроци, свързани по някакъв начин с празника. Те включват знания по български език и история или физическо и математика. Тази година също са проведени подобни интересни уроци. Учениците се състезават в спортни игри, решават задачи и рисуват, а тези комбинирани уроци много ги впечатляват.

Възпитаниците на 88. СУ имат постижения в олимпиади и състезания на областно и национално ниво. Представят се отлично на конкурси и състезания по математика и по изобразително изкуство. Едни от последните отлични резултати са на международното състезание „Математика без граници“, където са спечелени общо 27 медала, от които 4 златни.

„Успехите на учениците се популяризират на сайта и страницата на училището в социалните мрежи, а те се чувстват удовлетворени от това, че получават признание и подкрепа“, споделя директорката Надка Воденичарова.

Опитът от Международното изследване PIRLS

През настоящата учебна година 88. СУ „Димитър Попниколов“ в София за първи път участва в Международното изследване на четивната грамотност на учениците от IV клас PIRLS в дигитална среда.

„От екипа на Националния институт по образование научихме, че сме в представителната национална извадка. Училището ни беше избрано, като в нашите възможности бе да организираме изследването в рамките на една сесия. Разполагаме с необходимата техника и с помещения. Трябваше да направим предварителна организация – да проверим техниката и да предоставим информация за броя паралелки и ученици в IV клас на Института по образование към МОН“, казва директорката Надка Воденичарова.

Следвайки указанията, които получават, от екипа на училището изготвят съобщение до родителите, за да бъдат запознати какво предстои. От всички родители се иска информирано съгласие, с което да потвърдят, че са съгласни децата им да участват в изследването. Получават и линк с примерни задачи, за да могат учениците да се упражняват. Родителите откликват и в оперативен порядък попълват и връщат въпросниците.

А екипът на 88. СУ получава отговор на редица въпроси в онлайн среща за директори от страната, организирана от Института по образование. От ръководството на училището изказват и специалната си благодарност на екипа на Института по образование за подкрепата и напътствията.

„Важното за това изследване е, че и тестът, и въпросникът към учениците бяха в дигитална среда. Въпросник в дигитален формат имаше и за учителите класни ръководители на тези паралелки, както и за директора. Само въпросниците за родителите бяха на хартиен носител, съгласно процедурата“, уточнява директорката.

По време на самото изследване учениците са разделени в две зали с обособено за всеки самостоятелно работно място с лаптоп. Всички лични вещи и телефоните са извън залата. Учениците имат право да си вземат книжка за четене, защото справките се със задачите по-рано трябва да изкажат в залата до края на определеното време и да не пречат на останалите.

Поколения се събират, за да разкажат история – историята на своето училище. На 28 май 2026 г. НУ „Св. Климент Охридски“ в Кюстендил отбелязва 30 години от създаването си с юбилей, който надхвърля рамките на обикновено тържество. Замислен като общ празник, той ще събере на една сцена ученици, учители и родители – днешни и бивши, свързани от едно и също място, оставило следа в живота им.

Изборът на датата не е случаен, тя съвпада с края на учебната година за най-малките ученици и носи естествено усещане за завършеност и ново начало. На същия ден преди три десетилетия е подписана заповедта на тогавашния министър на образованието проф. Илчо Димитров, с която училището е създадено.

Северина ДИМИТРОВА

Юбилейният спектакъл ще се проведе на сцената на Общинския театър в Кюстендил – пространство, достатъчно голямо да побере интереса и емоцията. „Спектакълът е мащабен, за да може всички, които желаят, да са част от празника“, съобщава за „Азбуки“ директорът Евелина Димитрова.

В спектакъла ще се включат всички ученици, а бивши възпитаници ще се присъединят на живо и чрез видеообращения. Цялото събитие ще бъде запомнящо се, изпълнено с топлина и човешчина.

*Между опита
и новото начало*

Тридесет години – време, което за едни тежи с натрупан опит, а за други тепърва се разгръща. Като най-младо училище в общината, НУ „Св. Климент Охридски“ носи особен дух, съчетава традиция и динамика.

В учителския екип има хора, които са тук от самото начало. За тях тези години са цяла професионална съдба. За по-младите – възможност да надграждат и да развиват започнатото. Тази приемственост се превръща в едно от най-ценните богатства на училището.

От 2018 г. насам институцията се ръководи от Евелина Димитрова. Тя определя изминалите години като интензивни и наситени със съдържание, време на изграждане на стабилна среда, участие в инициативи и постигане на видими резултати. „Изминали сме сериозен път и сме натрупали опит, който днес ни дава увереност“, казва тя.

Днес в училището се обучават 290 ученици в 12 паралелки. За тях се грижи екип от 25 педагогически специалисти, подкрепени от училищен психолог и логопед. За училище с подобен размер това е сериозен ресурс, който позволява пълноценна грижа за всяко дете. Работи се и с учители по физическо възпитание и английски език, като при по-големите класове се прилага разделяне на групи – практика, която подобрява ефективността на обучението.

Изборът на родителите

Интересът към училището остава устойчив и ясно разпознаваем. Родителите често правят своя избор предварително, търсейки среда, в която децата им да получат стабилна основа.

Към момента заявленията за I клас са достигнали максималния капацитет – 72, а заявленият интерес е още по-голям. При необходимост се прилага класиране по критерии, тъй като възможностите за прием са ограничени.

Наблюдава се и характерна тенденция – родителите кандидатстват в повече от едно училище, което създава динамика в процеса на записване.

По отношение на възрастта на първокласниците позицията на екипа е ясна, по-добрата подготовка дава по-стабилен старт. В същото време, изборът остава в ръцете на родителите.

Празник на паметта, общността и бъдещето

Начално училище „Св. Климент Охридски“ в Кюстендил отбелязва своята 30-годишнина

Снимки НУ „Св. Климент Охридски“ – Кюстендил

Учениците организират благотворителен базар, с който училището се включва в инициативата „Мартенички с кауза“, която тази година подкрепя сдружението „Деца с онкологични заболявания“

Евелина Димитрова,
директор

„През миналата година имаме 11 заявления на 6-годишни ученици за постъпване в I клас, през тази са две. Успяхме да говорим с родителите: за нас, като членове на училищния екип, не е добре децата да тръгват на 6 години, хубаво е да си имат сериозната, стабилна подготовка, дори и чисто физическа“, обяснява директорката Евелина Димитрова.

Инвестиции в средата

През последните години училището последователно обновява своята материална база. Сред най-значимите стъпки е създаването на STEM кабинет, който отваря нови възможности за обучение. Паралелно с това е обособен нов кабинет по англий-

ски език, а компютърният е модернизирал.

Училището разполага с три напълно обновени учебни пространства, които позволяват работа в малки групи и индивидуален подход. Това се допълва от нов физкултурен салон, нов медицински кабинет и оборудване на всяка класна стая с широкоформатен екран.

Към учебния процес се добавят и 14 клуб по интереси, които дават възможност за развитие извън задължителната програма.

Активна е и проектната дейност, включително по Програма „Еразъм+“, която разширява хоризонтите на учениците чрез пътувания и нови образователни преживявания, категорична е директорката Димитрова.

*Предизвикателствата
заг успеха*

Въпреки постигнатото, предизвикателствата остават. Най-голямото от тях не е в работата с децата – тя, по думите на директора, е естествена и вдъхновяваща. По-сложни са ситуацияите, в които липсва достатъчно разбиране от страна на родителите, но решението винаги се търси чрез разговор.

Друг акцент е темпото на учебния процес. Учебното съдържание е добре структурирано, но често не достига време за затвърждаване. Това налага по-бързо преминаване през материала, което се компенсира чрез допълнителни дейности – екскурзии, наблюдения и практически занимания.

*Успехи, заг които
стои желание*

Резултатите на учениците са видими и устойчиви. Особено силно е представянето в областта на математиката – включително в Международния турнир „Математика без граници“, откъдето идват златни медали както в индивидуални, така и в отборни класирания.

Тази година 13 ученици достигат до полуфиналния етап на състезанието в Стара Загора, обяснява директорът Евелина Димитрова.

Успехите се допълват от добри резултати в състезания по български език и литература, както и активно участие в конкурси на общинско ниво. Общото между всички тези постижения е, че са резултат от мотивация, а не от принуда – процес, подкрепен и от семействата.

Юбилеят също вдъхновява творчество – конкурс, посветен на 30-годишнината, вече е излъчил своите победители, които предстои да бъдат отличени.

„На 20 март имаме обявен конкурс по повод юбилея на тема „Моето училище“. Статутът беше разпространен до всички училища в област Кюстендил, като се включиха ученици от целия регион. Те изпратиха своите творби и комисията вече е определила победителите. Участниците са много и има отделно класиране за учениците, които са извън нашето училище, и за тези, които са от нашето училище. Ще подсигуририм подходящи награди и предстои официално награждаване на учениците. Конкурсът се провежда за втори път, като първият е за 25-годишнината от основаването на нашето училище“, разказва още Евелина Димитрова.

Поглед към бъдещето

Погледът към бъдещето е ясен – развитие, устойчивост и запазване на идентичността.

„Нашето училище е уникално“, казва Евелина Димитрова – убеждение, което се основава не просто на факти, а на усещане за общност. В основата на тази общност стои едно просто, но силно мото: „Уча се да уча, уча се да знам, уча се да сбъдвам мечтите си!“.

Именно то свързва миналото, настоящето и бъдещето на училището – като нишка, която не прекъсва, а продължава да събира поколения.

В училището отбелязват с различни инициативи Деня на розовата фланелка

Млади предприемачи представят креативни идеи

Интериорни авточасти от биоразградими материали, груминг салон и „живи“ стени са сред разработките на ученици и студенти от 126 компании, които участват в 29-ото издание на Панаира на тренировъчните фирми

Деляна ЛУКОВА

Авточасти от биоразградими материали, груминг салон и „живи“ стени представиха млади предприемачи на Панаира на тренировъчните фирми, проведен в Пловдив. Ученици и студенти от 126 учебни предприятия от България, Сърбия и Черна гора участваха в 29-ия международен панаир „ТФ ФЕСТ – млад предприемач“. В продължение на два дни в Международния панаир в Града под тепетата участниците представяха идеи, обменяха опит, сключваха сделки и създаваха професионални контакти.

„Целта на инициативата е да свърже образованието с бизнеса, като даде възможност на младите хора да представят идеи и предприемачески умения в реална среда“, посочи проф. Галин Цоков, директор на Института по образование към МОН.

Участниците впечатлиха с разнообразни предмети на дейност – от традиционни компании, занимаващи се с търговия на козметични продукти, спортни стоки, дрехи и аксесоари, храни и напитки, до технологични идеи като производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, соларни градински мебели, дренове за слеждане и опазване на горските терени и стопанства, дигитализиране на архиви, изработка на 3D изделия и софтуерни предложения.

На голяма част от щандовете бяха представяни дейности, свързани с развлечения и отдых – туристически агенции, организиране на спортни и екстремни активности, СПА центрове, фирми за винопроизводство. Опашки от клиенти се извиха пред учебните банки, счетоводни и одиторски фирми и застрахователни компании.

Компания „Цветни илюзии“ на ПГ по икономика – Благоевград. „Ако искате да превърнете стената у дома си в „жива“ картина, доверете се на нас“, агитираха от компания „Цветни илюзии“ на ПГ по икономика в Благоевград. Стрийт артист и ландшафтен архитект преобразяват стаята в истинско произведение на изкуството по индивидуален проект. Т.нар. живи пространства са изградени от изкуствени цветя, за да създават настроение и уют. Цената варира в зависимост от вида на избраните от клиента цветя, а младите предприемачи поемат ангажимент за месечна поддръжка.

Учениците от Професионалната гимназия по икономика и управление в Русе се представиха с фирма „Еко ауто интериор“, която изработва интериорни авточасти от биоразградими материали. В каталога им може да се види табло от корк – шумо- и топлоизолатор, или от бамбук, който е лек и устойчив. Подовата настилка е от кокосови влакна или коноп, чието предимство са антибактериалният ефект и гъвкавост. Тапицерия и колан от коноп, който не задържа миризми и е устойчив, скоростен лост от бамбук и броня от натурални влакна и биоопоксидна смола, устойчива на атмосферни условия, са други от иновативните предложения на русенските гимназисти. Компанията предлага също претапициране на купе и багажник.

Услугите в груминг салон „Пуфи блясък“ представяха учениците от Националната търговска гимназия в Пловдив. Насочили се към този тип дейност, защото всяко второ семейство има домашен

Снимка: Авторът

Учениците от Националната търговска гимназия в Пловдив представят на Панаира услугите в своя груминг салон „Пуфи блясък“

любимец, а някои семейства се грижат и за повече. Цената зависи от породата и типа стригане – дали е всекидневно, или за изложба. „Проучването ни показва, че това е бизнес, който се развива, затова освен салона имаме хотел и кучешка сладкарница“, обясниха гимназистите, които се съветват всекидневно със своя ментор – Десислава Великова, собственик на груминг салон.

Бъдещите финансисти от „Емералд банк“ на Националната търговско-банкова гимназия в София даваха съвети на клиентите си да инвестират в благородни метали и скъпоценни камъни – стабилен

начин да запазят и увеличат капитала си. Според тях тези активи гарантират защита от инфлация.

Най-сигурната инвестиция е в злато, пък бяха категорични колегите им от Националната търговска гимназия в Пловдив.

Ловни панталони с вградени наколенки и разширяеми джобове, тениски от памук с флис с подсилени рамене за носене на раница, ръкавици от естествена кожа, ловни шапки с вградена маска за лице предлагаха от „Буларсенал“ на ПГЛПИ „Атанас Буров“ в Горна Оряховица. Освен ловните атрибути на щанда на учебната фирма можеха да се намерят и топограф-

ски карти.

Сред изложителите бе и „БК медия“ – учебна компания за разпространение на телевизионно и видео съдържание с фокус върху актуални социално значими теми. Гласът на младите хора, който се противопоставя на дезинформацията и насърчава критичното мислене, е мотото на общественото отговорната младежка медия.

Участниците се състезаваха в 15 конкурса и бяха оценявани от представители на бизнеса, академичните среди и институциите.

Приз за най-интересен предмет на дейност получават „Пуфи блясък“ (Национална търговска гимназия, Пловдив) и „Еко ауто интериор“ (ПГИУ „Елиас Канети“, Русе). За дизайн на щанд са наградени „Буларсенал“ (ПГ по лека промишленост и икономика „Атанас Буров“, Горна Оряховица) и „Грациями“ (НТГ – Пловдив).

Приз за най-добър каталог е присъден на „Шокобайтс“ (ПГ по икономика, Перник). За най-добри рекламни материали е отличена „Канатица“ ООД (ПГ „Велизар Пеев“, Своге).

Първо място за най-добър уебсайт печели „Монттур“ (ФСПГ „Васил Левски“, Монтана), следвана от „БК Медия“ (101. СУ, София) и „Глобал Инвест Банк“ (НТБГ – София). В надпреварата за защита на интелектуална собственост печели „Неоархион“ (101. СУ, София) пред „Нишка от миналото“ (ПГИ „Иван Илиев“, Благоевград) и „Кредит корпорейшън банк“ (НТБГ – София).

Най-доброто промо видео е дело на „БК Медия“ (101. СУ, София) с подгласници „Бирсе и КО“ и „Армеец джунийр“ (НТБГ, София).

В категорията „Социална корпоративна отговорност“ победител е „Пейсфиър“ (56. СУ, София). Втори и трети са „Нишка от миналото“ (ПГИ – Благоевград) и „Корен квадратен“ (ВТГ „Г.С. Раковски“).

За атрактивно представяне са отличени „Багрена“ (ЗПГ „Климент Тимирязев“, Сандански) и „Зона 200“ (ВТГ „Г.С. Раковски“, Варна).

В конкурса на SiteMedia за най-добър дигитален маркетинг печели „Европак България М джунийр“ (СУЕО „А. С. Пушкин“, Варна) пред „Хинтера“ (ЗПГ – Сандански) и „Нишка от миналото“ (ПГИ – Благоевград).

В конкурса за социална иновация на Министерството на труда и социалната политика първо място заема „Пейсфиър“ (56. СУ, София). Второто място е за „Европак България М Джунийр“ (СУЕО „А. С. Пушкин“, Варна), а третото заемат „Арома Дорадо“ и „Орифлейм джунийр“ (НТБГ – София).

Награда за цялостен инстаграм профил получава „НТГ банк“ (Национална търговска гимназия, Пловдив).

Награда за академично участие получава Нов български университет.

Специална награда на Международния панаир – Пловдив, за висок професионализъм и комплексно представяне получава „Глобал инвест банк“ (НТБГ, София).

Мис „ТФ Фест“ става Моника Петрова от УЗК „Армеец джунийр“ АД (НТБГ – София), а титлата „мистър“ отива при Димитър Димитров от „Емералд банк“ (НТБГ – София).

Специалната награда за чуждестранно участие е присъдена на учебната компания Vau Mjau (Srednja mješovita škola „Mladost“ – Тиват, Черна гора).

Отличени

Комплексно представяне

- Първо място – „Емералд Банк“ (Национална търговско-банкова гимназия, София)
- Второ място – „Нишка от миналото“ (ПГ по икономика „Иван Илиев“, Благоевград)
- Трето място – „Бирсе и ко“ (Национална търговско-банкова гимназия, София)

Най-добро сътрудничество с фирма ментор

- Първо място – „Пейсфиър“ (56. СУ „Проф. Константин Иречек“, София)
- Второ място – „Калвуда Естеитс“ (56. СУ „Проф. Константин Иречек“, София)
- Трето място – „Пуфи блясък НТГ“ (Национална търговска гимназия, Пловдив)

Специална награда за дебютно участие

- „Енертри“ (ПГ по икономика и управление „Елиас Канети“, Русе)

Най-иновативна идея

- „Термо Сит“ (ПГ по икономика и управление „Елиас Канети“, Русе)
- „Калвуда Естеитс“ (56. СУ „Проф. Константин Иречек“, София)

Най-добър екип и професионално обслужване

- „Защитно крило“ (ПГ „Петко Р. Славейков“, Якоруга)

Най-добър щанд

- „Хинтера“ (ЗПГ „Климент Тимирязев“, Сандански)

Най-добра презентация

- Първо място – „Максимал адреналин“ (Национална финансово-стопанска гимназия, София)
- Второ място – „Багрена“ (Земеделска професионална гимназия „Климент Тимирязев“, Сандански)
- Трето място – „ЕкоКог“ (101. СУ „Бачо Киро“, София)

Поезия, китара и танц разпалиха Кюстенгил

Северина ДИМИТРОВА

Силно, емоционално и истински вдъхновяващо – така учениците от клуб „Училищен театър на испански език“ към ЕГ „Д-р Петър Берон“ в Кюстендил отбелязаха Световния ден на книгата и авторското право. В залата на Младежкия център те не просто рецитираха, а създадоха преживяване, което остави следа.

С рецитал на испаноезична поезия младите таланти, водени от старши учителя Евелина Григорова, поведоха публиката през различните лица на любовта. Стиховете на Федерико Гарсия Лорка, Густаво Адолфо Бекер, Педро Салинас и Пабло Неруда оживяха с глас, жест и емоция, превръщайки думите в живо изкуство.

Но вечерта не остана само в рамките на словото. Звучите на китара и магията на испанския танц допълниха усещането за цялостен спектакъл, в който поезията се сля с музиката и движението. Така сцената се превърна в пространство, където изкуствата се срещат, а младите хора показват не само талант, но и дълбока чувствителност.

Финалът дойде с послание, което надхвърли рамките на събитието. Вдъхновени от думите на Мигел де Сервантес от „Дон Кихот“ – „Кой-

то чете много и пътува много, вижда много и научава много“, участниците напомниха, че книгите са път към света, а знанието – към самите нас.

„Надявам се, вдъхновен от испаноезичната поезия, всеки да преоткрие поета у себе си,

защото всеки носи поезията в душата си, да намери своята муза и своите идеали – обърна се към публиката Евелина Григорова, старши учител по испански език. – Изключително съм щастлива и удовлетворена от моите ученици. Успяхме да се обединим в този проект с участ-

ници от VIII до XI клас, това ме прави още по-щастлива“, обяви Григорова.

Това не беше просто рецитал, а силно доказателство, че младите хора могат да превръщат думите в енергия, сцената – в послание, а поезията – в жива сила, която вдъхновява.

Снимка Авторът

Приобщаващото образование във фокуса на школата зад граница

Темата е обсъждана по време на втория уебинар на Асоциацията на българските училища в чужбина

Стекла МАРИНОВА

Приобщаващото образование в контекста на българските училища зад граница е темата на втория онлайн семинар на Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ). Той се провежда на 26 април с участието на десетки учители от различни държави. Онлайн срещата преминава като професионална дискусия, в която са споделени реални решения, работещи подходи и практически насоки от специалисти с богат опит.

„При подготовката на втория уебинар заложихме на същия принцип – да се вслушаме в реалните нужди на колегите. Проведохме анкета сред членовете на АБУЧ, получихме много конкретни въпроси“, посочва говорителят на АБУЧ Симона Захариева. Тези въпроси формират темите и очертават фокуса на срещата – приобщаващото образование, работата в смесени групи, комуникацията с родители и ранното разпознаване на затруднения при учениците.

„За нас е важно уебинарите да отговарят на реални предизвикателства от практиката, а не да бъдат само теоретични срещи“, подчертава Захариева.

Програмата на онлайн срещата е изградена около три важни теми, които всекидневно влияят на преподавателите. Първата е свързана с езикови затруднения, билингвизъм и ранно разпознаване на специалните образователни потребности. Участниците

Симона Захариева, говорител на АБУЧ

обсъждат как да различават езиковите затруднения, свързани с двуезичната среда, от реални обучителни трудности, както и кои са ранните сигнали, които учителят може да разпознае навреме.

Втората тема е работата с родители и изграждането на партньорство. Особен интерес предизвиква темата за трудните, но

необходими разговори с родителите – как да се подхожда с такт, как да се създава доверие и как семейството и училището да работят заедно в подкрепа на детето.

С работа в смесени групи и практически стратегии в класната стая е свързана третата основна тема. Лекторите споделят идеи за работа в групи с различно езиково ниво и мотивация и разнообразни потребности. Дават и конкретни методи за организация на часа, адаптиране на задачите и подкрепа на всяко дете.

По думите на Захариева най-силен интерес предизвиква темата за разграничаването между езикови затруднения, породени от билингвизма, и реални обучителни трудности. „Това е особено чувствителен въпрос за българските училища в чужбина, където децата растат и учат в многоезична среда“, подчертава тя. Активна дискусия е оформена и по темата за работата с родители – как да се водят деликатни разговори, когато учителят забелязва тревожни сигнали или нужда от допълнителна подкрепа.

Онлайн семинарът не остава на ниво теория. Учителите получават конкретни насоки по въпроси като тези как да различат „не може“ от „не иска“, какви са ранните сигнали за затруднения, как да реагират при емоционални и поведенчески предизвикателства, как да разговарят с родителите, как да създават спокойна и подкрепяща учебна среда.

„Именно такъв тип професионален обмен е особено необходим за българските училища в чужбина, където учителите често се сблъскват със специфични предизвикателства“,

посочват от АБУЧ.

Говорителят на Асоциацията споделя и пример, свързан с това как учителят може да различи дали едно дете „не може“, или „не иска“ да изпълни задача. Това може да стане чрез промяна на формата на задачата, разделяне на по-малки стъпки или наблюдение в различна среда.

Участниците получават и идеи за работа в смесени групи – например едновременно използване на задачи с различна трудност, работа по двойки и визуални опори за деца с по-слабо владение на български език.

„Друго, което често пропускаме, е как да се подготвим за разговор с родител – с конкретни наблюдения, позитивен тон и насочване към обща грижа за детето, а не към поставяне на етикети или диагнози“, допълва Захариева.

Специални гости и лектори са преподаватели от Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ – доц. Мариела Тодорова, гл. ас. Кристина Тодорова и ас. Искра Лечева. В дискусията се включва и Мая Станева, ресурсен учител с богат практически опит.

„С колегите от Управителния съвет поканихме преподаватели с опит в областта на педагогиката и обучението на бъдещи учители, както и ресурсен учител, който всекидневно работи с деца и семейства, които имат нужда от подкрепа. Тази комбинация направи уебинара толкова полезен и практически насочен. За нас беше важно участниците да чуят както научно обосновани подходи, така и работещи решения от практиката“, обяснява Захариева.

Второкласници от Беленската гимназия гаряват книги

Ралица ГОСПОДИНОВА

58 детски книги дариха учениците от II^в клас на СУ „Димчо Дебелянов“ в Белене за училищната библиотека. Най-голямо дарение от 20 книги направи Максимилиана.

„Госпожата ни предложи да подарим по една книжка, но с мама решихме да са 20. Вече съм ги прочела. Сестричката ми е по-малка и още не може да чете, но когато дойде в училище, може да си ги вземе от библиотеката. Нека ги четат и други деца“, каза Максимилиана.

Поводът за инициативата е 23 април – Световния

ден на книгата и авторското право.

„Благодаря ви много, деца, за всички книжки. Хубави са, интересни са. Вие сте едни от най-редовните читатели на нашата библиотека. Обичате книжките, приятели сте с тях. Продължавайте все така. Те могат само да ви учат на добро“, заяви учителката и библиотекар в Беленската гимназия Антоанета Вакинова.

Целият екип на СУ „Димчо Дебелянов“ споделя разбирането, че е важно да се стимулира четенето сред децата, да се насърчава любовта им към книгите, защото те помагат за тяхното развитие и формиране на личността.

Снимка Авторът

НАКРАТКО

Три лауреати на Националната олимпиада по история и цивилизации

Три зрелостници получават пълни шестици на Националната олимпиада по история и цивилизации, която се проведе в Коприщица. Това са Илия Илиев от Американския колеж в София, Камелия Дянова от МГ „Д-р Петър Берон“ – Варна, и Любомир Колев от СУ „Петко Рачов Славейков“ от Кърджали, съобщава Пресцентърът на МОН.

На второ място се класира Преслав Димитров от ГПЧЕ „Йоан Екзарх“ във Варна, а на трето – Андрей Лумбев от ПГ „Христо Ботев“ в Дупница и Виктор Георгиев от столичната 9. френска езикова гимназия „Алфонс дьо Ламартин“.

При седмоласниците първо място спечелиха Ралица Тотева от СМГ „Паисий Хилендарски“, Дарин Андреев от ППМГ „Гео Милев“ – Стара Загора, и Теодора Станоева от СУИЧЕ „Св. Климент Охридски“ в Благоевград. Втори се нарешиха Едуард Енчев от СУ „Иван Вазов“ в Стара Загора и Борислав Бараков от СУ „Св. Паисий Хилендарски“ – с. Първомай. Третото място спечели Деян Димитров от МГ „Д-р Петър Берон“ във Варна.

В групата за X клас първи е Джовани Пайела от СУ „Иван Вазов“ в Плевен. След него се нареждат Иван Стоянов от ППМГ „Акад. Никола Обрешков“ в Бургас и Преслав Апостолов от МГ „Баба Тонка“ в Русе. Трети се класират Илия Исаев от Езиковата гимназия „Иван Вазов“ в Смолян, Ивайла Станиславова Цветкова от столичната 91. немска езикова гимназия, Георги Димитров от ППМГ „Акад. Никола Обрешков“ в Бургас и Пламен Бонев от ППМГ „Гео Милев“ в Стара Загора.

13 ученически отбора разработват енергийни системи на бъдещето в национално състезание на МОН

Проекти за енергийни системи на бъдещето разработват и представят 13 ученически отбора във финалния кръг на Националния преглед за млади изследователи „Енергетика, икономика и математическо моделиране“, съобщава Пресцентърът на МОН.

Гимназистите се обучават в специалности като „Газова техника“, „Възобновяеми енергийни източници“ и „Топлотехника“, както и по специалности от професионалните направления „Маркетинг и реклама“, „Финанси, банково и застрахователно дело“, „Счетоводство и данъчно облагане“, „Администрация и управление“ и „Трудов живот“.

На финала първо и второ място заемат отбори от ГСАГД „Кольо Фичето“ в Ямбол, които разработват проекти, свързани с интеграцията на умни системи, технологии за съхранение на енергия, дигитализация и водородни решения в модерната енергийна структура. Третото място заемат представителите на ПГКМС „Акад. Благовест Сендов“ във Варна с проект за градска енергийна независимост.

Състезанието се организира от МОН в партньорство с „Овергаз Мрежи“ АД и „Дженерикс Партньорс“ ООД.

Ученик от Ямбол е най-добрият млад автомонтьор

Петър Недев от Професионалната техническа гимназия „Иван Райнов“ в Ямбол печели надпреварата за автомонтьори във финалния кръг на Националното състезание „Най-добър млад автомонтьор и водач на МПС“, съобщава Пресцентърът на МОН. Състезанието се проведе при домакинството на Факултета по транспорт към ТУ – София и столичната ПГ по транспорт и енергетика „Хенри Форд“.

Победата донесе на Петър Недев правото да представи България на Международното състезание Young Car Mechanic, което ще се проведе през юни 2026 г. в латвийската столица Рига.

Неговият съученик Денислав Желев зае второ място в индивидуалното класиране, а трети се нарежи Калин Ивановски от ПГТЕ „Хенри Форд“.

В отборното класиране при автомонтьорите победител е тимът на ямболската гимназия, като след нея останаха представителите на домакините и тези на ПГ по механоелектротехника в Пазарджик.

Победител в индивидуалното класиране за майсторско управление на автомобил стана Радослав Цветозаров от Техническата професионална гимназия „Стамен Панчев“ в Ботевград. Второто място поделиха Атанас Иванов от ПГТЕ „Хенри Форд“ и Васил Колев от ПТГ „Иван Райнов“ в Ямбол.

В отборното класиране при водачите на МРС първи е тимът на Техническа професионална гимназия „Стамен Панчев“ – Ботевград, а на второто се класираха представителите на ПТГ „Иван Райнов“ – Ямбол, ПТГ – Варна, и на ПГТЕ „Хенри Форд“.

Победител в комплексното отборно класиране за цялостно представяне на Националното състезание „Най-добър млад автомонтьор и водач на МПС“ е отборът на ямболската ПТГ „Иван Райнов“, следван от домакините от ПГТЕ „Хенри Форд“ и Професионалната техническа гимназия във Варна.

ТУЕС печели състезанието по компютърни мрежи

Снимка СУ

Призьорите Габриел Петров, Александър Шестаков и Мартин Михалков

Възпитаници на Технологичното училище „Електронни системи“ към ТУ – София, печелят първите три места в Националното състезание по компютърни мрежи, в което участват ученици от VIII до XII клас. Първи е Габриел Петров (XII клас), следван от Александър Шестаков (XII клас) и Мартин Михалков (XI клас).

Домакин на надпреварата е Факултетът по математика и информатика на Софийския университет. Състезанието се организира от МОН, РУО – София-град, ФМИ на Софийския университет и от Мрежовата академия към висшето училище.

Ученици от цялата страна се състезават в два кръга – теоретичен тест

и практически казус, със софтуерен симулатор във виртуална компютърна мрежа. За подготовката на тестовите задачи преподавателите от ФМИ използват материали от световната програма „Сиско мрежова академия“.

Наред с отбора на ТУЕС, който завоюва 10 призови места и награди, се отличават и учениците от Софийската ПГ по електроника „Джон Атанасов“, ПГ по компютърно моделиране и компютърни системи „Акад. Благовест Сендов“ във Варна и от ПГ по електроника и химични технологии „Проф. Асен Златаров“ в Плевен.

Учениците, чиито резултати от теста и от практическата задача са оценени между 5,50 и 6,00 по шестобалната система, получават право на прием във ФМИ, като постигнатата оценка се признава за резултат от кандидатстудентски изпит по специалността, информират от Софийския университет. **АЗБУКИ**

Бургаски гимназисти са най-добрите млади строители

89 ученици от 17 образователни институции мерят сили във финалите на националното състезание на МОН

Снимка Пресцентър на МОН

Високо ниво на професионални умения и компетентности показват участниците във финалния кръг на Националното състезание на МОН за най-добър млад строител. В него се включват 89 ученици от 17 професионални гимназии и едно средно училище, а домакин на надпреварата е Професионалната гимназия по дървообработване и строителство „Цар Иван Асен II“ в Хасково. Състезанието се организира с подкрепата на РУО – Хасково.

Най-добрите ученици в строителния сектор от цялата страна мерят сили и познания в пет състезателни дисциплини: „Зидария“, „Сухо строителство“, „Облицовки и настилки“, „Мазилки, шпакловки и бояджийски работи“ и „Геодезия“.

След теоретичните тестове състезанието продължава с практическа част в Културно-спортния комплекс „Спартак“ и в лесопарк „Кенана“. Финалистите показват високо ниво на подготовка и колегиален дух в надпреварата.

Победител в отборното класиране е отборът на ПГСАГ „Кольо Фичето“ в Бургас. Сребърните медали заслужават учениците от ПГСАГ „Ангел Попов“ във Велико Търново, а бронза поделят тимове на ПГСАГ „Васил Левски“ – Варна, и ГСАГД „Кольо Фичето“ – Ямбол.

В дисциплина „Мазилки, шпакловки и бояджийски работи“ първо място печели Милица Миленова от ПГСАГ „Проф. арх. Стефан Стефанов“ в Монтана.

На второ място се класира Тодор Иванов от ПГСАГ „Кольо Фичето“ – Ямбол, а трета е Милица Касабова от ПГСАГ „Отец Паисий“ в Габрово.

В дисциплина „Облицовки и настилки“ победител е Георги Атанасов от ПГСАГ „Кольо Фичето“ – Бургас, а след него се нареждат Михаил Колев от ПГСАГ „Лубор Байер“ – Стара Загора, и Преслава Петрова от ПГСАГ „Васил Левски“ във Варна.

В дисциплина „Зидария“ първи е отборът на ПГСАГ „Арх. Йордан Миланов“ в Перник, следван от представителите на ПГСАГ „Ангел Попов“ – Велико Търново, и тима на ПГСАГ „Васил Левски“ във Варна.

В дисциплина „Сухо строителство“ побеждава отборът на ПГСАГ „Арх. Камен Петков“ в Пловдив. Второто място е за гимназистите от ПГСАГ „Ангел Попов“ във Велико Търново, а третото печелят представителите на домакините от ПГДС „Цар Иван Асен II“ – Хасково.

В дисциплина „Геодезия“ победител е отборът на хасковската ПГДС „Цар Иван Асен II“. След него се класират тимове на ПГСАГ „Лубор Байер“ – Стара Загора, и на ПГСАГ „Васил Левски“ – Варна.

Организатор на инициативата е МОН в партньорство с „Кнауф България“ ЕООД, „Мегахим“ АД, „Хенкел България“ АД, „Винербергер България“ ЕООД, Камарата на строителите в България и Камарата на инженерите по геодезия, които активно подкрепят професионалното образование и развитието на бъдещите специалисти в строителния сектор. **АЗБУКИ**

Между дигитален капацитет и дигитална зрялост

Много училища разполагат с добра инфраструктура, но нямат ясна стратегия за развитие, показва изследване на учени от Софийския университет

По време на третата годишна конференция за отчитане на дейностите и резултатите по проект SUMMIT, която се състоя в Ректората на Софийския университет изследователската група DigitalEdu-SU оповести и резултатите от националното изследване на дигитализацията в образованието, проведено в рамките на проекта.

В този брой разговаряме за резултатите от него с водещия учен на изследването проф. д-р Румяна Пейчева-Форсайт, която е и главен редактор на сп. „Педагогика“ на Национално издателство „Аз-буки“.

Зина СОКОЛОВА

Изследването обхваща 359 средни училища в национално представително количество проучване. Над 2400 учители и 370 училищни директори са попълнили стандартизирани изследователски инструменти, базирани на европейските рамки DigCompOrg, DigCompEdu и SELFIE. В анкетни проучвания участват и 1245 ученици и 677 родители, които споделят възприятия и нагласи към дигитализацията в образованието. В 30 училища е проведено задълбочено изследване чрез множество методи – анкети, интервюта, наблюдения на уроци и анализ на училищна документация.

Изследователски цели на Проекта са да се установи как съществуващите учебни програми подпомагат развитието на дигиталните компетентности на обучаемите. Първи етап е проучване на подготовката на бъдещите учители в Софийския университет и анализ на учебни планове и програми, анкети и интервюта с университетски преподаватели и студенти.

Смесеният изследователски дизайн позволява да се види както декларираното в учебната документация, така и това, което се случва в практиката на обучение – как преподавателите използват технологии, какви очаквания имат към студентите и как бъдещите учители възприемат собствената си дигитална компетентност.

Учители и директори на училища широко подкрепят идеята за интегриране на технологии в образованието. В същото време, реалното им прилагане в часовете често е епизодично и оставя учениците в по-скоро пасивна позиция на учене, отбелязват учените.

Отделят се значителни средства по европейски и национални програми за дигитализация на училищата и квалификация на учителите в областта на дигиталните педагогически компетентности. Училищата разполагат с добра интернет свързаност, над 85 000 устройства, доставени по време на пандемията, новоизградени са и STEM центрове.

Но международни и национални изследвания показват, че страната ни е пример за сериозен дисбаланс между инвестирани в образованието и дигитализацията ресурси и резултати от ученето и формирането на дигитални компетентности. В доклада на ЕС за българското образование се подчертава, че само 52,1% от 16 – 19-годишните имат основни или над основните дигитални умения.

„Основните акценти в изследването са свързани с всички възможни аспекти на дигитализацията на средното образование, защото такова изследване преди това не е правено и методологията е нова. Целта беше да проучим как в Софийския университет

Снимка Олег Попов

Учените изследват всички аспекти на дигиталните компетенции на учителите, дигиталните стратегии, политики и практики на директорите, както и начина, по който се използват технологиите в класната стая

Проф. д-р Румяна Пейчева-Форсайт

подготвят учителите в областта на дигитализацията. В училището се откроява разликата между „дигитален капацитет“ и „дигитална зрялост“. Много училища разполагат с добра инфраструктура – устройства, интернет свързаност, достъп до платформи. Но все още нямат ясно формулирана стратегия за дигитално развитие, споделена институционална визия и устойчиви практики за професионално развитие на учителите“, казва проф. Румяна Пейчева-Форсайт.

Това води до неравномерно и често епизодично използване на технологиите, зависещо от ентузиазма на отделни учители, а не от съгласувана училищна политика. Между прочем такова изследване е възможно само ако изследователите имат достъп до учебните програми за подготовка на учители и до самите преподаватели. Това е много трудно, защото, макар че учебните програми в университетите са публична информация, има преподаватели, които смятат, че имат авторски права над тях. И точно това прави ценно изследването, защото в екипа на този проект участват преподаватели по ИКТ в образованието от всички факултети. Те убеждават свои колеги от бакалавърските и магистърските програми за обучение на учители да предоставят свои програми, за да може учените да ги анализират.

Друг сериозен проблем е, че много често написаното в програмите не се случва на практика. Самите програми не са достатъчно надежден източник за това как се подготвят учителите по дигитализация. Така че от екипа разделят учебните дисциплини на подготовката по ИКТ, по общо педагогически, психологически и по методически профил. Така може да се види дали някой вън от дисциплините по ИКТ си прави труда да формира дигитални компетентности у бъдещите учители. Резултатът не е изненада за учените, но полезен е, че той вече е доказан с емпирични данни.

Преподавателите са фокусирани върху своето си учебно съдържание и нямат ангажимент към формирането на тези компетен-

ции. Дори в практиките, където учителите формират умения за работа в класната стая, и там не се изисква или няма изрично изискване те да интегрират технологии. И това е изключително ощетяващо.

Освен това самата дисциплина „ИКТ в образованието и работа в дигитална среда“, която е единствената задължителна по Наредбата за придобиване на квалификация учител, също няма регламентирани изисквания към съдържанието и към формирането на какви компетенции учителите да се стремят. Всички факултети обучават по различно съдържание според компетентностите на собствените си преподаватели. Тоест налице е много сериозно разминаване в подготовката на учителите, защото няма нищо по въпроса за компетентностния подход, отбелязват изследователите. И добавят, че МОН не е свело до университетите задължителни изисквания за това какви компетентности трябва да се формират у бъдещите учители в областта на дигиталните компетенции.

„В училищата, в които влязохме, изследвахме всички аспекти на дигиталните компетенции на учителите, дигиталните стратегии, политики и практики на директорите, начина, по който се използват технологиите в класната стая. Това е нещо ново и го има единствено в нашето изследване“, казва проф. Пейчева-Форсайт. По думите ѝ най-важното е, че успяват да получат мненията на всички участници в процеса – директори, учители, ИКТ координатори, родители и ученици, тоест всички заинтересовани.

„Емпиричните данни показаха, че има сериозни разминавания между самооценките на директорите по отношение дигитализацията в тяхното училище. Защото в много училища дори няма разписани стратегии, макар че много често те са много формални“, отбелязва още проф. Пейчева-Форсайт.

На базата на проучването екипът подготвя публикация, в която са разкрити няколко стила на управление на дигитализацията – професионално, стратегическо планиране и спонтанно откликване на дигитални идеи. Разграничението позволява на тези училища да бъде оказан различен тип подкрепа и към тях да бъдат формулирани различни изисквания от страна на управляващите образователната система.

Друго, което откриват изследователите, е, че участниците в процеса по различен начин оценяват дигиталната зрялост, защото пречупват въпроса през собствената си ценностна система, потребности и интереси. При мерно директорите са най-заинтересовани по отношение на стратегическото планиране и мониториране на дигитализацията в своето училище. Учениците пък ги интересува дали техните учители използват технологии в

часовете. И най-накрая родителите преценяват дигитализацията от гледна точка на резултатите на своите деца. Ако виждат, че има някакво подобрене и децата учат повече, отношението им към дигитализацията е положително.

Още нещо прави впечатление на учените по отношение на учителите, като то е сравнително ново и малко изненадващо – свързано е с тяхната квалификация, подготовка и самообучение в областта на дигиталните технологии. Ясно е, че правителството от много години инвестира огромни средства в квалификация за повишаване на дигиталните компетенции. Но учителите намират за много по-полезно и по-често разчитат на самообучение, отговарящо на собствените им потребности тук и сега, както и на взаимни обучения и подпомагане в училище.

„Тоест учители, макар и спонтанно, интуитивно работят основно в рамките на такива професионални вътрешноучилищни общности“, подчертава проф. Пейчева-Форсайт.

Друго откритие по Проекта е, че това, от което учителите имат нужда, е не толкова обучение в кратки курсове за различни технологии, а по-скоро им липсват педагогически знания и подкрепа за това как да ги използват точно по своя учебен предмет и за реализиране на своите цели. Липсва конкретика по отношение на това как учителите да използват технологиите в обучението, за да формират общите дигитални компетенции на учениците.

Учените откриват още, че според университетските преподаватели само преподавателите по ИКТ трябва да се занимават с дигитални компетенции. Същото е и в училище. Повечето учители смятат, че си има отделен предмет ИКТ и това си е работа на тези педагози.

„Точно заради това големият проект на МОН за въвеждане на компетентностния подход в училище, е толкова важен, защото той цели тези дигитални компетенции да влязат през всички учебни дисциплини хоризонтално. И учителите по всеки предмет, според спецификата му, да насочват обучението в посока формиране на общите дигитални компетенции, свързани с компетентностната рамка на Европейската комисия Dig Comp“, казва проф. Пейчева-Форсайт.

Тя посочва, че тези области са работа с данни и информация, отговорно етично поведение в интернет, използване на технологиите за колаборация. И те трябва да бъдат дефинирани вътре в образователните програми.

„Това изследване е изключително мащабно и единственото в България, което проучва всички заинтересовани страни, като дава и добра емпирична база, върху която Министерството да може да взема по-нататъшните си решения“, отбелязва проф. Пейчева-Форсайт.

Общо 95 разработки – 47 доклада, 27 презентации и 21 видеоматериала, създадени от ученици от 50 училища от 31 населени места, се изпратени тази година за XI издание на Националната ученическа конференция „Личности и събития, повлияли на човешката история“. Това отчитат организаторите на форума от школа „Историка“ при СУ „Петко Рачов Славейков“ – Кърджали, ръководена от Димитър Димов. Проявата се провежда с подкрепата на ръководството на училището в лицето на директора Маргарита Демирева и зам.-директора Юлия Чортленева и на местната община. Протича под патронажа на кмета на Кърджали и традиционно е част от Националния календар на МОН за изяви по интереси.

Тазгодишното издание на Конференцията е посветено на 150-годишнината от Априлското въстание. В разработките си учениците разказват за подвига на редица непознати за широката публика герои от Априлската епопея през 1876 г.

До заключителния присъствен етап на Конференцията са допуснати 69 разработки – 35 доклада, 19 презентации и 15 видеоматериала. А СУ „П. Р. Славейков“ в Кърджали посреща 120 участници – 82 ученици и 38 научни ръководители.

Официални гости на конференцията са началникът на РУО – Кърджали, Ангелина Костова, проф. д.и.н Дилиана Ботева-Боянова, проф. Пламен Митев и доц. Любомир Кръстев от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Мария Боянова от Националния етнографски музей, Радостина Николова – държавен експерт в МОН, и доц. Елисавета Семерджиева – директор на филиал „Любен Каравелов“ на Пловдивския университет, който приема форума.

В категория „Доклади/реферати“ победители с разработката „Братя Велеганови – „тихите“ герои на българската свобода“ са Тахирюмер Шукри и Александър Манолов (ПМГ „Акад. Боян Петканчин“, Хасково, консултант – Дияна Славова) и Габриела Петрова (ПМГ „Иван Вазов“, Димитровград, консултант – Анита Иванова) с „Невидимият фронт – жените срещу империята“. На второ място са класирани Нейджъл Рачкова (Лесотехническа ПГ, Берковица, консултант – Петя Генова) с проекта „Младен Павлов – Козлодуйското даскалче, единственият посрещач на Ботевата чета“ и Любомир Колев (СУ „П.Р. Славейков“, Кърджали, консултант – Димитър Димов) с „Кървави писма“.

Третото място печелят Елеонора Райкова (СГСАГ „Христо Ботев“, София, консултант – Иво Димов) с „Отзвукът от Априлското въстание в Европа и Америка. От кланетата до европейската солидарност“, Виго Василев (НГДЕК „Св. Константин-Кирил Философ“, София, консултант – д-р Катя Бенчева) с „Разловско въстание 1876“ и Николай Атанасов (ПГ „Цар Иван Асен II“, Асеновград, консултант – Жечка Кръжева) с „Априлското въстание: едно събитие, два прочита“.

В „Презентации“ първото място с проекта „Априлското въстание в българската преса и световния отзвук“ печелят Любомир Абаджиев и Марио Илиев (НПГПТО „М. В. Ломоносов“, София, консултант – Борис Запрянов). След тях се нареждат Любена Антониева и Елинора Антониева (СУ „Васил

Кънчов“, Враца, консултант – Грета Петрова) с „Априлското въстание във Врачански революционен окръг 1876“. Трети са Кардален Чаушева (СУ „Г.С. Раковски“, Котел, консултант – Стойко Арабаджиев) с „Вдъхновението на младите българи за въстанието чрез словото и поезията на Ботев и Раковски“ и Серкан Ахмедов и Александра Занева (ПЕГ „Н. Й. Вапцаров“, Шумен, консултант – Станислава Стоянова) с презентацията „Панайот Волов – апостолът от Шумен“.

В категория „Видеоматериал“ са присъдени две първи награди: на Яница Ханкова и Мариела Авренчева (СУ „П. Р. Славейков“, Кърджали, консултант – Димитър Димов) с лентата „Небето над Клисурата“ и на Борислав Димитров (Първа ЕГ – Варна, консултант – Нела Димова) с творбата „Илия Цанов –

защитникът на България“. На второ място са класирани Кристиана Дундакова и Мартин Димитров (СУ „Стоян Заимов“, Плевен, консултант – Виолета Йорданова) с видеото „Последният поход“ и Иван Трифонов и Виктория Пашалиева (клуб „Клио“ при ПГ по хранителни технологии и техника – Пловдив, консултант – д-р Донка Радева) с „Паметта: Батак – 1876“. Третото място с филма „Кървавото хоро на Бояджийското клане“ печели Никол Сотирова (ПГ „Цар Иван Асен II“, Асеновград, консултант – Жечка Кръжева).

Организаторите съобщават, че темата на XII конференция през 2027 г. е „Строители на съвременна България“. Ще бъде посветена на 200-годишнината от рождението на патрона на училището домакин – Петко Рачов Славейков. **АЗБУКИ**

Помним героите от Априлската епопея

Отличия за най-добрите разработки в XI национална ученическа конференция „Личности и събития, повлияли на човешката история“

Снимка СУ „Петко Р. Славейков“ – Кърджали

Тазгодишното издание на Националната ученическа конференция „Личности и събития, повлияли на човешката история“ е посветено на 150-годишнината от Априлската епопея през 1876 г.

Красотата на пролетните празници

Поредното издание на Националния конкурс по народно приложно изкуство „Лазарка мома гиздава“ се провежда в навечерието на Цветница и Великден от Националния дворец на децата. Проявата е част от Националния календар на МОН за изяви по интереси на децата и учениците.

И тази година конкурсните материали са оценени от жури с председател Лозинка Йорданова – Национално етнопедагогическо сдружение „Проф. д-р Иван Шишманов“, и членове д-р и.н. Дария Василева – Етнографски институт с музей при БАН, и Галия Георгиева – експерт в МОН.

В раздел „Приложни и обредни предмети“ (кукли „Лазарки“, лазарски носии, накити, кърпи, кошници, обредни хлябове и обредни кърпи за тях, пана) в първа възрастова група (I – IV клас) в надпреварата за изработване на кукли лазарки победител е Лилия Иванова (IV кл., Приложно ателие, ЦПЛР – ЦИКО, София) пред Адриана Петрова (9 г., ЦИКО, София).

За лазарска носия първо място е присъдено на Галин Йотов (I кл., ОУ „Васил Левски“, Правец), а за колани и пафти – на Дарина Насри и Ана Върбева (7 г., ЦИКО, София).

Трите най-добри кошници са дело на Никол Дамянова (I кл., арт ателие, НЧ „Христо Ботев 1892“, Белене), Рая Иванова (II кл., школа по етнография, МЦ, Хасково) и Анна Маринова и Александра Лазарова (7 г., ЦИКО, София). Призори за венци и китки са Надежда Райкова (7 г., ЦИКО, София), Никол Дамянова (I кл., арт ателие, НЧ „Христо Ботев 1892“, Белене) и Пресияна Каменова (10 г., ЦИКО, София).

Габриела Христова (IV кл., СУ „Св. св. Кирил и Методий“, Созопол)

В класирането за обредни хлябове и обредни кърпи за тях начело е Емилия Цирова (7 г., ЦИКО, София) следвана от Ния Николова (I кл., ОУ „Васил Левски“, Правец) и Дария Петкова (III кл., 5. ОУ „Христо Ботев“, Монтана).

В категорията за пана призът на НЕПС „Проф. д-р Иван Шишманов“ отива при IV^б клас от ОУ „Васил Левски“ в Правец с ръководители Славка Савова и Петя Хинова. Първото място печелят Елена Цветкова и Леа Димова (ЦПЛР – ОДК, Козлодуй). Втора е Ра-

досвета Бойчева (III кл., ОУ „П.Р. Славейков“, Стара Загора), а трета – Меги Савова (IV кл., ЦПТРДБ, Благоевград).

Във втора група (V – VII клас) в категорията за кукли лазарки печелят Стефани Узунова и Дорина Василева (V кл., ОУ „Васил Левски“, Правец). Втори е екип от ОУ „Цар Симеон I“ във Варна, а на трето място са класирани Аделина Велева, Силвия Симеонова и Росита Георгиева (VII кл., школа „Приложно изкуство“, ОДК, Кюстендил), и Стефани Михайлова (V кл., X. ОУ „Алеко Константинов“, Перник).

Победител в категорията за колани и пафти е Марина Раданска (VI кл., ЦИКО, София), а в тази за кошници – Стефани Узунова (V кл., ОУ „Васил Левски“, Правец). При изработката на венци и китки печели Никол Шинкова (VI кл., ЦИКО, София) пред Виктория Канева (VI кл., школа по етнография, МЦ, Хасково). При обредните хлябове и обредни кърпи за тях победител е Никол Динева (VII кл., ПМГ „Иван Вазов“, Димитровград). Второ място не е присъдено, а третото печели колектив от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Лехчево.

В трета група (VIII – XII клас) победител в категорията за кукли лазарки е Божидара Пенева (IX кл., МЦ, Хасково), следвана от Ария Мустаки (XI кл., ЦПТРДБ, Благоевград).

За колани и пафти приза на НЕПС „Проф. д-р Иван Шишманов“ получава Ния Катусева (XI кл., ателие „Приложен фолклор“, ЦИКО, София). Първо място е присъдено на Салима Мохтар (VIII кл., ЦИКО, София).

В категорията за кошници наградата НЕПС „Проф. д-р Иван Шишманов“ отива при Зара Янева (XII кл., МЦ, Хасково).

Първа място в категорията за венци и китки не се присъжда, а второто печели Марина Кацарска (IX кл., НУИ „Панайот Пипков“, Плевен).

В категорията за обредни хлябове и обредни кърпи за тях отличието на НЕПС „Проф. д-р Иван Шишманов“ е за Теодора Миткова (XII кл., СУХНИ „Константин Преславски“, Варна). Победител е Богиня Панчева (X кл., СУ „Алеко Константинов“, Луковит).

И за пана печели Арлина Георгиева (X кл., СУ „Вичо Грънчаров“, Горна Оряховица).

В раздел „Изобразително изкуство“ в първа група победител е Хрисия Саханджиева (IV кл., ИНУ „Св. св. Кирил и Методий“, Ямбол). Второто място поделят Виктория Николова (IV кл., ЦИКО – София) и Йоана Йорданова (III кл., ОДК – Силистра). Трети се нареждат Лъчезара Митова (I кл., арт школа „Дъга“, Козлодуй) и Габриела Христова (IV кл., СУ „Св. св. Кирил и Методий“, Созопол).

Във втора група първа е Зорница Стоянова (VI кл., 90. СУ „Ген. Хосе де Сан Мартин“, София). Втора е Кремена Готованска (V кл., ЦИКО, София), а третото място поделят Станислава Петкова (VII кл., ОУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза, общ. Тунджа) и Рая Кискинова (VII кл., 90. СУ, София).

В трета група призори са Светозара Атанасова (X кл., МЦ, Хасково), Сияна Георгиева и Дилиана Димова (VIII кл., ПГСАГ „Ангел Попов“, Велико Търново).

Церемонията по награждаването на отличените участници и официалното откриване на изложбата се провеждат на 24 април в Националния дворец на децата. **АЗБУКИ**

За поредна година Панагюрище се превръща в музикална столица на родолюбивата песен в навечерието на 20 април, когато страната почита паметта на героите от Епопеята през 1876 г.

И тази година музикални таланти от цялата страна пленяват публика и жури с изпълненията си в рамките на двудневния XXI национален фестивал за млади изпълнители на българска патриотична песен „Родолюбие“, съобщават организаторите от местната община и Центъра за подкрепа за личностно развитие. Конкурсът е включен в Националния календар на МОН за изяви по интереси.

През 2026 г. Фестивалът е посветен на 150-годишнината от Априлското въстание. А мотото, под което всяка година протича събитието, е „Всичко българско и родно любя, тача и милея!“.

Изпълненията на участниците на сцената в голямата зала на Театър „Дом-паметник Панагюрище“ тази година са оценявани от жури, председателствано от проф. Етиен Леви, в което влизат и композиторът Хайгашод Агасян и Надежда Ковачева – гласът на България 2023. По традиция детско жури също дава своите оценки, като то е в състав Кристиана Чуклева, Сияна Кокотанекова и Ангел Реджов, които са носители на редица отличия от национални конкурси.

Фестивалът е открит от зам.-кмета на Панагюрище Пепа Филина, която припомня духа на Април 1876-а. „В продължение на два дни талантите от цяла България ще са тук, на тази сцена. И всички ще бъдат победители. Те няма да пеят нито за медал, нито за купа. Ще пеят за семейство, род и родина. За България, с България в сърцето“, отбелязва тя.

Преди участниците да излязат на сцената, хорът „Деца на Панагюрище“ изпълни химна на конкурса – „Българийо, обичам те“. Песента е по текст на Дочка Кацарева – идеен вдъхновител на фестивала „Родолюбие“, музиката е на Хайгашод Агасян, а аранжирментът – на Светослав Лобошки.

По традиция преди официалното откриване на Фестивала се провежда шествие на участници и организатори по улиците на Панагюрище, което завършва с поднасяне на венци и цветя пред Вечния огън на Мемориалния комплекс „Априлци“. В него се включват и кметът на общината Желязко Гагов, зам.-кметът Пепа Филина, общински съветници и представители на ЦПЛР – Панагюрище. А слово произнася неговият директор Надежда Оловенекова.

Тази година Голямата награда „Живият пламък“ печели Детският хор към ЦПЛР – Панагюрище, с музикални ръководители Веселина Зумпалова-Ралчева и Величка Маслева. Деца изправиха на крака присъстващите с многогласно изпълнение на „Къде си върна, ти любов народна“ и „Приятели“.

В първа „А“ възрастова група (I – II клас) победители са Стефания Апостолова (вокално студио „Diamond“, София) и Хрисияна Палийска (музикална школа „АрТаланти“, Сопот). На второ място са класирани Христина Лалева (музикална школа „Карловойс“, Карлово), Божидара Раленекова (ЦПЛР – Панагюрище) и Катрин Калпакчиева (арт център „Точно време“, Бургас). Трети се нареждат Ема Гидикова (ЦПЛР – Панагюрище), Габриела Дръндева (МШ „Карловойс“, Карлово) и Елена Маслева (ЦПЛР – Панагюрище).

В първа „Б“ възрастова група (III – IV клас) печелят Марина Тодорова (НЧ „Братство 1869“, Кюстендил), Борис Мацов и Даная Запрянова (BC „Diamond“, София) и Георги Колев (ОБЦК „Нончо Воденичаров“, Раднево). Второ място заслужават Валерия Георгиева („Арт Войс Център“, Пловдив) и Зорница Пищялова (МШ „Карловойс“, Карлово). Трети се нареждат Мария Димитрова (ЦПЛР – Панагюрище), Златомира Жекова (ЦПЛР – ОДК, Пловдив) и Радина Папазова (МШ „Артинора студио“, Пловдив).

В първа възрастова група – вокални дуети, победител е дуетът Даная Запрянова и Борис Мацов (BC „Diamond“, София). Второ и трето място не са присъдени.

В първа възрастова група – вокални групи, най-високо са оценени изпълне-

Снимки Община Панагюрище / ЦПЛР – Панагюрище

Голямата награда „Живият пламък“ печели Детският хор към ЦПЛР – Панагюрище

Мелодии за България

Панагюрище отново е столица на родолюбивата песен

Призьорите в различните категории и възрастови групи получават своите награди от членовете на журито

ния на Вокалната група към ЦПЛР – Панагюрище, с ръководители Веселина Зумпалова-Ралчева и Величка Маслева и на вокална група „Бамбини“ (ЦПЛР – ОДК, Пловдив) с ръководители Снежана Донева и Димитър Донев. Второ място печели квартет „Славейче“ (ОУ „Св.св. Кирил и Методий“, Карлово), а третото е за ВГ „Карловойс“ (МШ „Карловойс“, Карлово).

Във втора възрастова група (V – VII клас) – вокални дуети, не е присъдено първо място. Второ място печелят Пре-

сияна Петрова и Йоана Трошанова (СУ „Нешо Бончев“, Панагюрище). Трети са Десислава Маринова и Магдалена Иванова (ЦПЛР – Троян).

Във втора възрастова група – вокални групи, печели Вокална група към ЦПЛР – Бургас, с ръководител Милена Добрева. Втора е ВГ „До Ре Мини“ (Ямбол), а третото място е за ВГ „Бончевци“ при СУ „Нешо Бончев“ – Панагюрище.

Във втора възрастова група – индивидуални изпълнители, първо място е присъдено на Мария Попова (Jukebox,

София), Стела Зенкова („Арт Войс Център“, Пловдив), Лилиян Чонова (МШ „АрТаланти“, Сопот) и Християн Балев („Арт Войс Център“, Пловдив). Второто място поделят Леда Христова („Арт Войс Център“, Пловдив), Габриела Костадинова (школа по народно пеене „Канатича“, Варна) и Мария Кабакова (МШ „Карловойс“, Карлово). Третото място заемат Вяра Николова и Елица Николова („Арт Войс Център“, Пловдив), Боян Живков (Пазарджик) и Мартин Бечев (Music Art, Пловдив).

В трета възрастова група (VIII – XII клас) – индивидуални изпълнения, първенци са Елена Василева („Арт Войс Център“, Пловдив), Кристина Гочева (ЦПЛР – Панагюрище) и Дария Димитрова (МШ „Карловойс“, Карлово). След тях се нареждат Виктория Пенева („Арт Войс Център“, Пловдив), Джулия Колева (ОБЦК „Нончо Воденичаров“, Раднево) и Невен Мерамджиев (BC Diamond, София). Трети се класират Глория Щрангова (ЦПЛР – Панагюрище), Иван Назлъмов (Пловдив), Мона-Марина Дикова и Виктория Матеева („Арт Войс Център“, Пловдив).

В трета възрастова група – вокални дуети, не е присъдено първо място. Второто печелят Лора Куруджиева и Глория Щрангова (ЦПЛР – Панагюрище), а третото – Александра Арабаджиева и Дария Димитрова (МШ „Карловойс“, Карлово).

В трета възрастова група – вокални групи, първа е вокалната група към ЦПЛР – Панагюрище. Второ и трето място не са присъдени. **АЗБУК**

Специални награди

Наградата на Община Панагюрище печели Елена Василева („Арт Войс Център“, Пловдив, с ръководител Румяна Иванова). Националният дворец на децата награждава Даная Запрянова и Борис Мацов (BC Diamond, София).

Приза на „Асарел-Медет“ получава Кристина Гочева (XII кл., СУ „Нешо Бончев“, ЦПЛР – Панагюрище, с ръководител Нона Немцогенчева).

„Оптикс“ АД отличава Мария Димитрова (ЦПЛР – Панагюрище), а „Оптикоелектрон“ – ВГ „До Ре Мини“, Ямбол, с ръководител Веса Ефева.

Отличие на „Ротари клуб“ – Панагюрище, получава Ема Гидикова (ЦПЛР – Панагюрище), а това на „Лайънс клуб“ – Панагюрище, грабва Глория Щрангова (ЦПЛР – Панагюрище). Наградата на Сдружение на предприемачите – Панагюрище, отива при ВГ към ЦПЛР – Панагюрище.

Призът на PANA GREEN PARK е за Георги Колев (ОБЦК „Нончо Воденичаров“, Раднево, с ръководител Марижана Иванова).

Наградата на младежкото жури е присъдена на Боян Живков (Пазарджик) с ръководител Бойка Щерева.

Отличие за музикален ръководител на името на Анна Главчева печели Тюркян Исмаил – ръководител във вокално студио Diamond в София.

Министерство
на образованието и науката
Национално издателство за
образование и наука „Аз-буки“

Директор:
ЕМИЛ СПАХИЙСКИ
Заместник-директори:
СТОЯН СТОЯНОВ
ВЕНЦИСЛАВ ГЕНКОВ

1113 София
„Цариградско шосе“ 125, бл. 5
За цялата страна:
0700 18466
izdatelstvo.mon@azbuki.bg
azbuki@mon.bg
<https://www.azbuki.bg>

Аз-буки

Банкова сметка:
„Обединена българска банка“ АД
IBAN: BG38UBBS81553139075716
BIC: UBBSBGFS

Национален седмичник
за образование и наука

АЗ-БУКИ

ISSN 0861-3990

РЕДАКТОРИ:

д-р Зина Соколова
z.sokolova@azbuki.bg

д-р Дилиана Кочева
d.kочева@azbuki.bg

Стефа Маринова
s.marinova@azbuki.bg

Боряна Трайчева
b.traycheva@azbuki.bg

Дарена Михайлова
d.mihailova@azbuki.bg

ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН:

Иво Христов
i.hristov@azbuki.bg

Петър Владов
p.vladov@azbuki.bg

СТИЛИСТ-КОРЕКТОР:

Анелия Врачева
a.vracheva@azbuki.bg

ФОТОРЕПОРТЕР:

Олег Попов

РЕКЛАМА И

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ:
izdatelstvo.mon@azbuki.bg

КОРЕСПОНДЕНТИ В СТРАНАТА:

Белене – Ралица Господинова
088 7418349

Бургас – Дана Митева
0898361338

Варна – Розалина Димитрова
088 339920

Велико Търново – Здравка Маслянкова
088 6653255

Видин – Борислава Борисова
vidinstar@gmail.com

Ловеч – Жанина Илиева
087 7209597

Пловдив – Деляна Лукова
088 7271712

Смолян – Ангел Добриков
088 9703271

Кюстендил – Северина Димитрова
089 5789515

ДЕЖУРЕН РЕДАКТОР:

Стоян Стоянов

Предпечатна подготовка:

НИОН „Аз-буки“

Печатница: „Алианс Принт“ ЕООД
ж.к. „Дружба“ 1, ул. „Илия Бешков“ 3А

Неподписаните снимки в броя са от архива
на в. „Аз-буки“ и глобалната мрежа

Материали не се връщат
Авторските права на публикуваните
текстове и илюстрации са
собственост на вестника

НИОН „Аз-буки“ издава
научните списания:

„Български език и литература“

„Чуждоезиково обучение“

„Математика и информатика“

„Педагогика“

„Професионално образование“

„Философия“

„Стратегии на образователната

и научната политика“

„История“

„Обучение по природни науки

и върхови технологии“

Пролетни емоции и багри върху листа

*Националният конкурс за детска рисунка се завърща
в Календара на МОН за изяви по интереси*

Повече от 1200 творби са изпратени тази година за XIX издание на Националния конкурс за детска рисунка „Пролет върху листа“, който се завърща в Националния календар на МОН за изяви по интереси. С това общият брой на изпратените творби за всички издания на Конкурса вече надхвърля 17 000, отчитат организаторите от отдел „Култура и духовно развитие“ на Община Кюстендил.

Конкурсът е част и от празника „Кюстендилска пролет“ в Общинската програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби за 2026 г.

Журието тази година включва Емануела Дюлгерска-Миланова – културен мениджър и началник на отдел „Култура и духовно развитие“ към Община Кюстендил, Владимир Шунев – председател на Представителството на Съюза на българските художници – Кюстендил, Бисер Лапев – художник и преподавател, Илона Захаријева – художник и бивш директор на ХГ „Владимир Димитров-Майстора“.

Отличени са общо 19 рисунки в надпреварата. Заедно с още 85 творби те са част и от пестра изложба, открита във фойето на Регионалния културен институт и събрала багри, емоции и въображение на младите таланти.

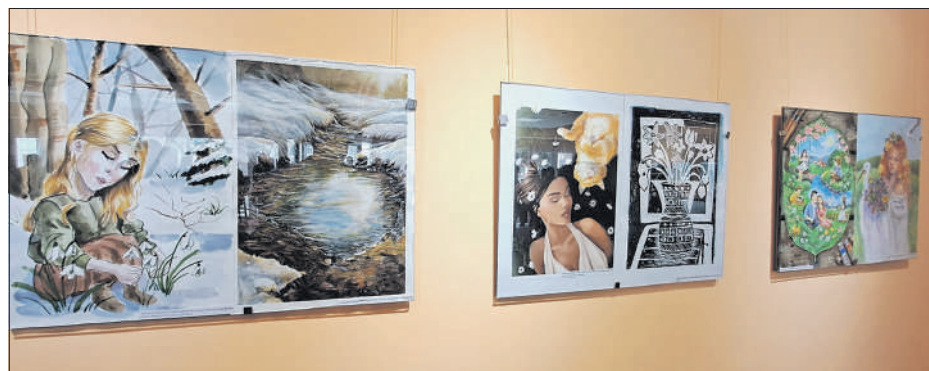
В първа възрастова група (IV, V и VI клас) победител е Йоаким Йорданов (VI клас, ПЧМГ – София). Второто място е за Гергана Григорова (VI клас, ОУ „Д-р Петър Берон“, Плевен), а на трето се класират Венелин Георгиев (IV клас, З. ОУ „П.Р. Славейков“, Търговище) и Дарина Чичилано (IV клас, СУ „Д-р Петър Берон“, Червен бряг).

Във втора възрастова група (VII, VIII и IX клас) на първо място е Жана Стоянова (VIII клас, СУ „Св. Климент Охридски“, с. Зверино). След нея се нареждат Севил Хайрулова (IX клас, СУ „Васил Левски“, с. Ардино) и Яна Ненова (VII клас, ОУ „Св. Иван Рилски“, Перник). Трета е Радина

Василева (VII клас, ЦПЛР – ОДК, Търговище).

В трета група (X, XI и XII клас) печели Сейди Ибрямов (X клас, СУ „П. Р. Славейков“, Кричим). Второто място поделят Габриела Стоянова (16 г., арт школа „Живопис“ към Военния клуб, Казанлък) и Мерве Якуб (X клас, СУ „Панайот Волов“,

Снимки Отдел „Култура и духовно развитие“ / Община Кюстендил

Шумен). Трети се класират Ивайла Георгиева (16 г., Младежки център – Кюстендил) и Петър Стефанов (XI клас, СУ „Хан Исперих“, Нови пазар).

В групата за ученици със специални образователни потребности първите три места заемат Георги Марков (V клас, ОУ „Стефан Пешев“, Севлиево), Нешо Нешев (VI клас, село Антон) и Миа Димитрова (X клас, ПГТ „Проф. д-р Асен Златаров“, Варна).

В надпреварата за компютърна графика призовори стават Виолета Симакович (VI клас, СУ „Владимир Димитров – Майстора“, Кърджали), Елисия Благоева (18 г., ПМГ „Емануил Иванов“, Кюстендил) и Стефа Васева (X клас, ПМГ „Емануил Иванов“, Кюстендил).

Награда е присъдена и на СУ „Любен Каравелов“ в Копревщица.

Призворите в Конкурса са отличени на церемония в Регионалния културен институт. А наградите, осигурени от Младежкия център – Кюстендил, са връчени от зам.-кмета на Община Кюстендил инж. Росица Плячкова. **АЗ-БУКИ**

ПРАВНА КОНСУЛТАЦИЯ

Тодор КАПИТАНОВ

През последните години получаването на трудово възнаграждение по банков път постепенно се утвърди като обичайна практика в България. Развитието на финансовите услуги и все по-широкото им приложение в дейността на работодателите поставят все по-често въпроса дали този начин на плащане е въпрос на избор, или може да бъде налаган като задължителен. Темата има практическо значение както за работниците и служителите, така и за работодателите, тъй като засяга едновременно организацията на плащанията, удобството при получаване на възнаграждението и спазването на законовите изисквания.

Изплащане на трудово възнаграждение по банка – право на избор или задължение

За много хора банковият превод е удобен, сигурен и предпочитан способ за изплащане на заплата. Наред с това обаче не липсват и случаи, при които този модел създава затруднения или поражда резерви. Част от работещите нямат лесен достъп до банкови услуги, особено в по-малки населени места, където липсват банкомати или банкови офиси. При такива обстоятелства получаването на възнаграждението по сметка невинно се възприема като практично решение, защото реалното ползване на средствата изисква допълнително време, разходи и организационни усилия.

Съществуват и случаи, в които недоверието не произтича толкова от липсата на достъп, колкото от непознаване на правилата, по които се извършват банковите операции. За част от хората този начин на плащане изглежда прекалено формален, неясен или дори рисков, макар банковата система да е сред най-стриктно регулираните сфери. Именно затова въпросът за изплащането на трудовото възнаграждение по банков път не следва да се разглежда единствено като техническа възможност, а и като правен проблем, по който е важно да се установи какво допуска законът и при какви условия работодателят може да прилага подобен подход.

Понеже за работодателите изплащането на заплатите по банковата сметка е механизъм, който спестява ценно време, предпочитат да действат така, дори и когато има противопоставяне на работещите в това отношение. Има ли обаче законово основание, което да обезпечава решението на един или друг работодател да заплаща възнаграждението на неговите работници или служители по банков път?

Преди всичко следва да се уточни, че нормативните актове, които уреждат изплащането на трудовото възнаграждение (Кодекса на труда и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата), не съдържат изрични разпоредби, уреждащи задължение за изплащане на заплата по банков път.

Според закона трудовото възнаграждение се изплаща в предприятието, където се извършва работата. Изплащането се извършва авансово или окончателно всеки месец на два пъти, доколкото не е уговорено друго (може и на три пъти и само наведнъж). Трудовото възнаграждение се изплаща лично на работника или служителя по ведомост или срещу разписка или по писмено искане на работника или служителя – на негови близки. Важно уточнение е, че по писмено искане на работника или служителя трудовото му възнаграждение се превежда на влог в посочената от него банка.

В крайна сметка, за да бъде осъществено изплащане на заплатата по банков път, работникът или служителът е необходимо да подаде по свое желание писмено искане до работодателя, в което да заяви желание трудовото му възнаграждение да се превежда по банков път в посочената от него банка. Ако такова изрично писмено искане не е отправено, работодателят няма право едностранно да взема решението за подобно действие.

За да получи заплатата си по банка, работникът или служителът следва да има разкрита банкова сметка и изрично да я е посочил в писменото си искане.

Справка:
Чл. 270 от Кодекса на труда

ИТАЛ. ФИЗИК И МАТЕМАТИК (1608-1647) РОМАН ОТ ФЛОРЪНС БЪРКЛИ	СПЛАВ ОТ МЕД, ЦИНК И ЖЕЛЯЗО СЕВЕРЕН ЕЛЕН	ОРНАМЕНТИ В ИОНИЙСКА-ТА АРХИТЕКТУ-РА	КЕХЛИБАР ВЪЗПАЛЕНИЕ НА ТЪНКИТЕ ЧЕРВА	ОПЕРА ОТ Ж. Б. ЛЮЛИ ПРИМКА ЗА ЛОВЕНЕ НА ЖИВОТНИ	ГРУБА СЕЛСКА ДРЕХА МАЛЪК САМО-ДЕЕН АНСАМ-БЪЛ С АГИТА-ЦИОННА ЦЕЛ	ДЕТСКА ИГРАЧКА	РОМАН ОТ О. БАЛЗАК ГОЛЯМ ПЕРИОД ОТ ВРЕМЕ	МЯСТО ЗА ТЕАТРАЛНО ДЕЙСТВИЕ ЦЪРКОВНА КОПРИНЕНА ПОКРИВКА	ТРАГЕДИЯ ОТ ЖАН РАСИН
ВИД БЪРЗ ТАНЦ ПЛОДОВ ДЕСЕРТ		СПЛЕТНЯ, КЛЮКА СУРОВИНА ЗА ПОМАДИ	АВТОМОБИЛ ПОД НАЕМ ДЪСКОРЕЗНА МАШИНА		ЛУХОВ МУЗИКАЛЕН ИНСТРУМЕНТ НАЧАЛО НА ДЕНЯ, ЗОРА	ЕДИН ОТ СЕЗОНИТЕ ЯПОНСКИ КОПРИНЕН ПОЯС			
ГРУПОВИ ЗАНИМАНИЯ НА СТУДЕНТИ	КВАРТАЛ НА СОФИЯ РУСКИ АВИО-КОНСТРУКТОР (1909-1970)			РОГОВИ ОБРА-ЗОВАНИЯ НА ПРЪСТИ МИНЕРАЛ, СЪДЪРЖАЩ ЖЕ-ЛЯЗО И СЯРА	СЪД ЗА ТЕЧНОСТИ ГРАД В УКРАИНА		ВИЗАНТИЙС-КИ ФИЛОСОФ ОТ XI ВЕК НИДЕРЛАНДСКИ ФУТБОЛЕН ОТБОР		
НАБОРНА МАШИНА В ПЕЧАТАРСТВО-ТО ЗАДНА ЧАСТ НА ГЛАВАТА		АЕРОГАРА ОСЪДИТЕЛЕН НЕДОСТАТЪК НА ХАРАКТЕРА	ВОДНИ КАПЧИЦИ ПО ТРЕВА СТАРА МЯРКА ЗА ЕЛ. ПРО-ВОДИМОСТ	ПОДАРЪК НЕМСКИ КОЛЕДЕН СЛАДКИШ		ФАНАСТИЧЕН РОМАН ОТ ХЕНРИ ХАГАРД ПОЛСКИ ИМОТ	ФР. РЕЖИ-СЪОР - ЛЮ-БОВНИКЪТ ВЪРХОВЕН ЕТРУСКИ БОГ	ГЕРОИНА ОТ „ЖЕЛЕЗНИЯТ СВЕТИЛНИК“ ЧЕШКИ КОМПОЗИТОР (1874-1935)	ИСПАНСКИ ОСТРОВ
ПРОСТОР-НО ПОМЕ-ЩЕНИЕ ГЕОДЕ-ЗИЧЕСКИ ИНСТРУМЕНТ	УГОЩЕНИЕ КАМЕНАРСКИ ВЪЗРИВ		БЪЛГАРСКИ ПИСАТЕЛ (1850-1892) ДРЕВНО-ГРЕЦКИ ФИЛОСОФ		ПОЛУСЪПЪ-ЦЕНЕН КАМЪК СТРУНЕН МУЗИКА-ЛЕН ИНСТРУ-МЕНТ	ХОРМОН ОТ ЗАДСТОМАШ. ЖЛЕЗА НЕМСКИ ФОТО-МАТЕРИАЛИ		МЯРКА ЗА ВМЕСТИМОСТ НА КОРАБ МЕКА КОЖА ЗА РЪКАВИЦИ	
ХОЛАНДСКИ ХУДОЖНИК (1582-1642) ЯПОНСКА НАЦИОНАЛНА ДРЕХА		ЯСТИЕ ОТ МЕСО С ГЪСТ СОС АНТИЧЕН ГРАД КРАЙ СВИЩОВ		ХАРАКТЕР БЪЛГАРСКИ ТЕЛЕФОННИ АПАРАТИ	ЗАВЪРШЕН СЛОВЕСЕН ИЗРАЗ ТРЕВИСТО РАСТЕНИЕ, БИЛКА		СЕЙФ ГЕРОЙ ОТ РОМАНА „ТРУДНО Е ДА БЪДЕШ БОГ“	ЗАРАЗНА БОЛЕСТ ПО ЖИВОТНИТЕ ВИД ПСЕВДОНИМ	
ПЛАШАНЕ В БРОИ	ФРЕНСКИ РЕЖИСЪОР (1889-1963) ВИД ГОЛЯМА ЛОДКА					МУЗИКАЛЕН ИНСТРУМЕНТ ДРЕВНИ ИЗТОЧНО-СЛАВЯНСКИ ПЛЕМЕНА	МОНГОЛСКИ СКОТОВЪДЕЦ ЕГИПЕТСКИ ВЪРХОВЕН БОГ	ИНДИЙСКА БОГИНЯ НА ПОДЗЕМНОТО ЦАРСТВО	ГЕРОИНА ОТ ФИЛМА „ГОЛЯМОТО НОЩНО КЪПАНЕ“
МОДЕЛ АВТОМОБИЛИ НА „СЕАТ“ УПОЙВАЩО ВЕЩЕСТВО	ПОЛСКО РАСТЕНИЕ С ЖЪЛТИ ЦВЕТОВЕ ДЪЛЪГ И КУХ ЦИЛИНДЪР		ИНСТРУМЕНТ ЗА ОБРАБОТКА НА ПОЧВАТА ВРЪХ НА РАЗВИТИЕ			АВТОМАГИСТ-РАЛА ОРГАНИЗЪМ, НУЖДАЕЩ СЕ ОТ КИСЛОРОД	ПРЪЧИЦИ ЗА ИЗПЪВАНЕ НА ЧАСТИ ОТ ДРЕХИ МОДЕЛ „РЕНО“		
ВИД ДЕФОР-МАЦИЯ ГЕРОЙ ОТ „ОДИСЕЯ“	БЪРЗ НЕАПО-ЛИТАНСКИ ТАНЦ БИЛКА, ДИВА МЕНТА	РАЗЛИКА МЕЖДУ ДВЕ НИВА СИРОПИРАН СЛАДКИШ		ГЕРОИНА ОТ АНТОНИЙ И КЛЕОПАТ-РА СЪД ЗА ГРЕБА-НЕ НА ВОДА	ХАЛКА НА КОРАБНО ВЪЖЕ ЛИЦЕ, УПОС-ТОЕНО С ГОЛЯ-МА НАГРАДА		НАЗВАНИЕ ЛЕКА ЛЯТНА МЪГЛА	ТОЧНО ПОПАДЕНИЕ ВЪВ ФУТБОЛА ГРАД В БЪЛГАРИЯ	ПРОВЕРКА НА ФИНАН-СОВАТА ОТЧЕТНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЕ
РЕКА В БЪЛГАРИЯ СЛАБА РАКИЯ, ПОЛУЧАВАНА В КРАЯ НА БАРЕНЕТО	ДВОРЯНСКА ТИТЛА В АНГЛИЯ УЧАСТНИК В БОРБА С БИКОВЕ		ХОЛАНДСКИ ШАХМАТИСТ (1901-1981) НОС НА ЧЕРНО МОРЕ	БЕЛТЪЧНА СЪСТАВКА НА КРЪВТА ИСПАНСКИ ТАНЦ		ПРИНУДА, НАТИСК ЕДИНИЦА ЗА УСКОРЕНИЕ		ОСНОВЕН ЛИТЕРАТУРЕН РОД	ХРУШЛЯНА РИБА
МАРКА РИБОЛОВНИ МАКАРИ КАЗАШКИ ПРЕД-ВОДИТЕЛ		ОПЕРЕТА ОТ ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ ГЕРОЙ НА ДЖ. К. МЕНОТИ ОТ „КОНСУЛЪТ“		ЧЕШКИ АВИАЛИНИИ МОДЕЛ „ФОРД“	ИЗОРАНА И НЕЗАСЯТА НИВА УЧЕБНА ЕДИНИЦА		АНГЛИЙСКИ ПОЕТ (1795-1821) „ИЗАБЕЛА“		
ПРОИЗВЕД-НИЕ НА ОМИР РИСУВАН ОБРАЗ НА СВЕТЕЦ		ЯПОНСКА МАРКА АВТОМОБИЛИ ЧАСТ ОТ ДРЕХА	ХИЖА В СРЕДНА ГОРА			ИНДОНЕЗИЙ-СКИ ОСТРОВ ЕСТОНСКИ КОМПОЗИТОР (1900-1939) „ВИКИНГИ“	ГРАД В ЧИЛИ	РЕКА В ШВЕЙ-ЦАРИЯ	
	ЮЖНОАМЕРИ-КАНСКА ЗЪРНЕНА КУЛТУРА			МАЛЪК ЗАВОДСКИ АВТОМОБИЛ		УПОЙВАЩО ВЕЩЕСТВО, НАРКОТИК			
ФОРМА НА ЗЕМЕПОЛЗВА-НЕ		ЧАСТ ОТ СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС				РЕКА В ТУРЦИЯ			

РЕЧНИК: АЛОР, АЛТЕА, АПИ, АТИС, НИКЕЛИН, ОВИ, ОНОРИН

ЕВЕЛИНА ТУМБЕВА

Отговори от миналия брой	Водоравно: "Небето няма избраници". "Хук". Невеста. Амулет. Откуп. Мораа (Андре). Окалина. "На бала". Лама. Итал (Йоан). Квадрат. Крило. Ено. Клаксон. Ока. "ИЛ". Ния. Май. Индекс. Томба (Алберто). Аня. Руен. Меандри. Шланг. Зорница. Теин. Ари. Кала. Керес (Паул). Ета. Цвекло. Жрец. Танц. Автор. Ерика. Инд. Окраска. Акарида. Дърво. Звено. Еридан. Нуга. Виталитет. Тема. "Ласк". Лук. Ток. Сал. Па. Параход. Нове. Ири. Дамара. Еритема. Абе (Ернст Карл). Апи. Яке. Икебана. Аки. "Аякс". Типи. Абак. Аламан. Отзив. Лета. Ананас. Ренар (Жул). Дижон. "Ана не". Отело. "Осасуна". Стевия. Белег. "Марек". Отвесно: Фехтовка. Лавандула. Баланс. Бук. Али. Аре. Дъга. Деканат. Секунда. Аника. Распа. Имане. Паркинг. Лвов. Кама. Анев (Кирил). Кон. Басня. Котков (Никола). Рапана. Нематод. За. Ор (Боб). Илариия. Соя. Дявол. Нерол. Разтуха. Ко. "Мерак". Кураж. Свако. Ястреб. Ласо. Росен. Ракел. Дек. Зеле. Италик. Нике. Анит. Ретинол. Аза. Алат. Цеце. Отони. Ива. "Омо". Омар. Ра. Екотип. Рог. Драка. Име. Етикет. Векил. Ама. Елба. Сакар. Семе. Едам. Инулин. "АНТ". "Нарита". Абатиса. Илитон. Деец. "Иде ли". Абажур. Сцена. Иврит. Адам. Рана. Оне (Жорж). Италия. Инат. Анали. Акинак.
--------------------------	--

АБОНАМЕНТ 2026

[illegible]

Изданията на „Аз-буки“	Цена за година
Български език и литература	28,45 € / 55,65 лв.
История	28,45 € / 55,65 лв.
Математика и информатика	28,45 € / 55,65 лв.
Педагогика	54,9 € / 107,4 лв.
Професионално образование	33,6 € / 65,71 лв.
Стратегии на образователната и научната политика	35,4 € / 69,24 лв.
Философия	20,8 € / 40,68 лв.
Обучение по природни науки и върхови технологии	35,45 € / 69,33 лв.
Чуждоезиково обучение	28,45 € / 55,65 лв.
Вестник „Аз-буки“	57,25 € / 112 лв.
Цена за година онлайн	
Вестник „Аз-буки“	48,57 € / 95 лв.

**Абонирайте се
В РЕДАКЦИЯТА
с отстъпка**

5% от цената –
при **ТРИ**
и повече издания

10% от цената —
при **ПЕТ**
и повече издания

15% от цената –
за **ПЪЛЕН** комплект
от изданията

Контакти: София 1113,
бул. „Цариградско шосе“ № 125, бл. 5,
тел.: 0700 18466;
azbuki@mon.bg

www.azbuki.bg

Снимката участва
в десетото издание
на Националния
фотоконкурс
„В моето училище
е най-хубаво“, органи-
зиран от „Аз-буки“.
Автор
Мартин Маринов,
ОУ „Николай Петрини“
IV клас. Ямбол

XI НАЦИОНАЛЕН ФОТОКОНКУРС

Под патронажа на министъра на образованието и науката

Национално издателство „Аз-буки“ очаква творбите
за XI издание на Националния фотоконкурс
„В моето училище е най-хубаво“.

В конкурса могат да участват ученици от I до XII клас, които представят във фотоси училищния живот.

- Първа възрастова група (I – VII клас)
- Втора възрастова група (VIII – XII клас)

За участниците от първата възрастова група – I до VII клас, Фотоконкурсът се провежда без предварително зададена от организаторите конкурсна тема. Учениците в тази група имат възможност да проявят своето въображение и да снимат всички моменти, които отразяват училищния живот – както в класната стая, така и извън нея.

За участниците от втората възрастова група – VIII до XII клас, Фотоконкурсът се провежда по предварително определени от организаторите две конкурсни теми:

- „Улови мига в училище“ – репортажна снимка, която изобразява емоция, действие или важен момент от училищния живот;
- „Героите на моето училище“ – портретна фотография –

снимки на ученици, учители или вдъхновяващи личности в училище.

Всеки участник може да участва с до три свои авторски снимки във формат .jpg или .jpeg, не по-малки от 1 MB и не по-големи от 5 MB. Във втора възрастова група участникът може да участва с до три свои авторски снимки във всяка категория.

Авторските творби се приемиат до 1 ноември 2026 г. на имейл:
konkurs@azbuki.bg.

Попробните правила за участие са публикувани на <https://azbuki.bg/>

Победителите в Националния фотоконкурс „В моето училище е най-хубаво“ ще бъдат обявени през декември 2026 г. в изданията на Национално издателство „Аз-буки“.

Победителите в първа възрастова група ще получат предметни награди, а отличените в двете категории във втора възрастова група – годишни стипендии. Те ще бъдат оценявани от жури от доказали се професионалисти във фотографията.

Най-добрите 12 фотографии ще бъдат включени в специален календар за 2027 г.

Съкровищница от математически задачи на ниво олимпиада

Изследователи от Масачузетския технологичен институт в САЩ, Университета за наука и технологии „Крал Абдула“ и компанията за изкуствен интелект HUMAIN в Саудитска Арабия създават достъпния за всички MathNet – най-големия високочестотен набор от математически задачи, базирани на доказателства, създавани някога, съобщава nauka.offnews.bg.

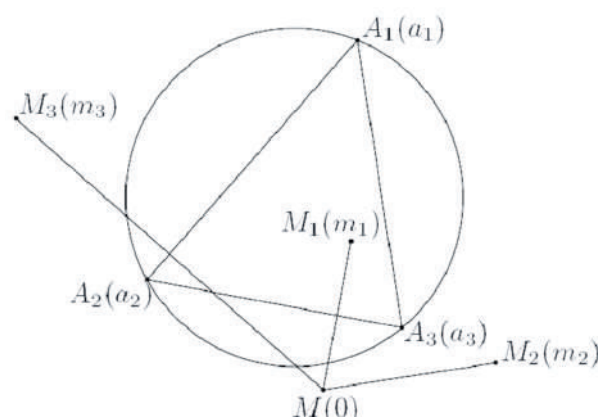
MathNet съдържа повече от 30 000 задачи и решения, написани от експерти. Обхваща 40 години състезателна математика, 47 гържави на шест континента, работи на 17 езика (включително български) и включва както текстови, така и графични задачи и решения от 143 състезания.

Изграждането на MathNet изисква проследяване на 1595 pdf тома с над 25 000 страници. Значителна част от този архив идва от Навиг Сафаеи, дългогодишен член на общността на Международната олимпиада по математика (IMO) и съавтор, който събира и сканира тези брошури на ръка от 2006 г.

MathNet черпи данни изключително от официални брошури за национални състезания. Решенията в тях са написани от експерти и рецензирани от колеги и често са на няколко страници, като авторите представят няколко подхода към една и съща задача.

Вече всеки ученик, който се подготвя за IMO или национално състезание, има достъп до централизирана, търсеща се колекция от висококачествени задачи и работещи решения от традиции по целия свят.

MathNet функционира и като строг бенчмарк за производителността на изкуствения интелект, като показва, че дори

GPT-5, най-добре представящият се тестван модел, постига средно около 69,3% в основния тест на MathNet от 6400 задачи. А когато задачите включват фигури, производителността му спада значително.

Освен решаването на задачи MathNet въвежда бенчмарк за извличане на данни, който пита дали моделите могат да разпознаят кога две задачи споделят една и съща основна математическа структура.